

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0897 — 4-0257 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ДЛЯ ВТРИМАННЯ ПРОВІДУ В СВІТІ АМЕРИКА ПОТРЕБУЄ ВІРИ — КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон, 30 жовтня. — Президент Труман виявив думку, що кожну справу в світі можна вирішити, якщо люди будуть слідувати за засадами, висловленими старинними пророками і Христом у Його Проповіді На Горі. Ці думки виявив президент у промові на тему: „Релігія в житті Америки“ переданій у радіо програмі, підготованій Радою Церков Христа в Америці. Він сказав, що як колишній „справжній віра“ дала американським піонерам силу в кладенні основ для розбудови сили Злучених Держав, так тепер „справжня віра“ підтримає й дасть нам силу й поведе нас уперед в нашій праці для справедливого миру й свободи для цілого світу, в якому життя людини буде справжньою святістю.

Релігію, так як і свободу, не треба вважати за самозрозумілу, сказав президент Труман. Обов'язком кожного громадянина є брати активну участь в релігійному житті суспільності й підтримувати свої власні релігійні установи.

Президент виголосив свою промову з Білого Дому і її передали станції всіх трьох країнських радіо систем. Крім президента промовляв з Нью Йорку Чарльс Е. Вільсон, голова Красного Комітету Свободи Людей і напівпів за Релігію в Житті Америки; далі — колишній суддя Джозеф М. Проспер, іменем життєвого комітету і Джин Кросбі, радісний співак з Галівуду.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ БАРКЛІ ЖЕНИТЬСЯ

Ст. Луїс. — Віцепрезидент Албен В. Барклі, якому минуло 71 рік життя, стане до шлюбу 18 листопада з 37-річною вдовою Карлетон С. Гедлі. Подружжя будуть оприлюднені в своєму часі. Оповідку подала до преси сама суджена. Віцепрезидент Барклі виявив, що він пізнав теперішню суджену перед півроком у Вашингтоні. Пані Гедлі є секретаркою бюро залізничного підприємства Вабаш Рейлрод в Сейнт Луїс. Її чоловік був правним радником цієї залізниці. Він помер в 1945 р. у віці 42 літ. Дівоче ім'я пані Гедлі було Джейн Рукер. Вона закінчила університет Вашингтон у Ст. Луїс і вийшла заміж в 1931 р.

ВІДТЯГАЮТЬ 73 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ ЗІ СЛУЖБИ.

Вашингтон. — Команда 77-воєнних кораблів відтягає 73 воєнних кораблів зі служби, щоб заощадити на видатках, як це оприлюднює департамент оборони. На місці відтягнених кораблів буде побудовано чотири нових, отже рахунково воєнна флотія Злучених Держав зменшиться тільки на 73 кораблі. Між новими кораблями згадують три субмарини й один літаконосець. У службі останеться 237 воєнних кораблів наступної весни. Внаслідок зменшення кількості кораблів надійшло заощадити два біліони доларів у видатках на воєнні цілі.

БАРУК ВКАЗУЄ НА НЕДОСТАТКІ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

Звісний радник президента, Бернард М. Барук, у листі до конгресмена Джана Ф. Ке-веді, висловив погляд, що аме-

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗМЕНШЕННЯ БІЗНЕСУ В 1950 Р.

Департамент рільництва у Вашингтоні заповідає ступіне зменшення бізнесової діяльності в 1950 році, а це спричинить недостатку занять і зменшення цін рільничих продуктів. Зменшення руху передбачує департамент на підставі даних, призначених Бюром Рільничої Економіки для вжитку Конференції в справі Фермерських Виглядів, яка саме почалася у Вашингтоні. З добробутом фермерів злучений добробут нації, й тому упадок в бізнесі узагальнений.

ТОВБІН ДОКАЗАЄ ПРОМИСЛОВЦЯМ ЗА БЕЗРОБІТТЯ.

Вашингтон. — Секретар праці, Морис Товбін, зваляє на підприємців винуватість за неполадження страйку в сталевій продукції. З Клівленду надішли вісті, що голова юнії сталевих робітників, Філіп Морей, надіється якоїсь наглої зміни в страйковому положенні. Він запросив кореспондентів на понеділок поговорити, щоб передати їм якісь важливі вісті. Кажуть, що Морей добився порозуміння з головними продуцентами сталі в справі старечої пенсії для робітників.

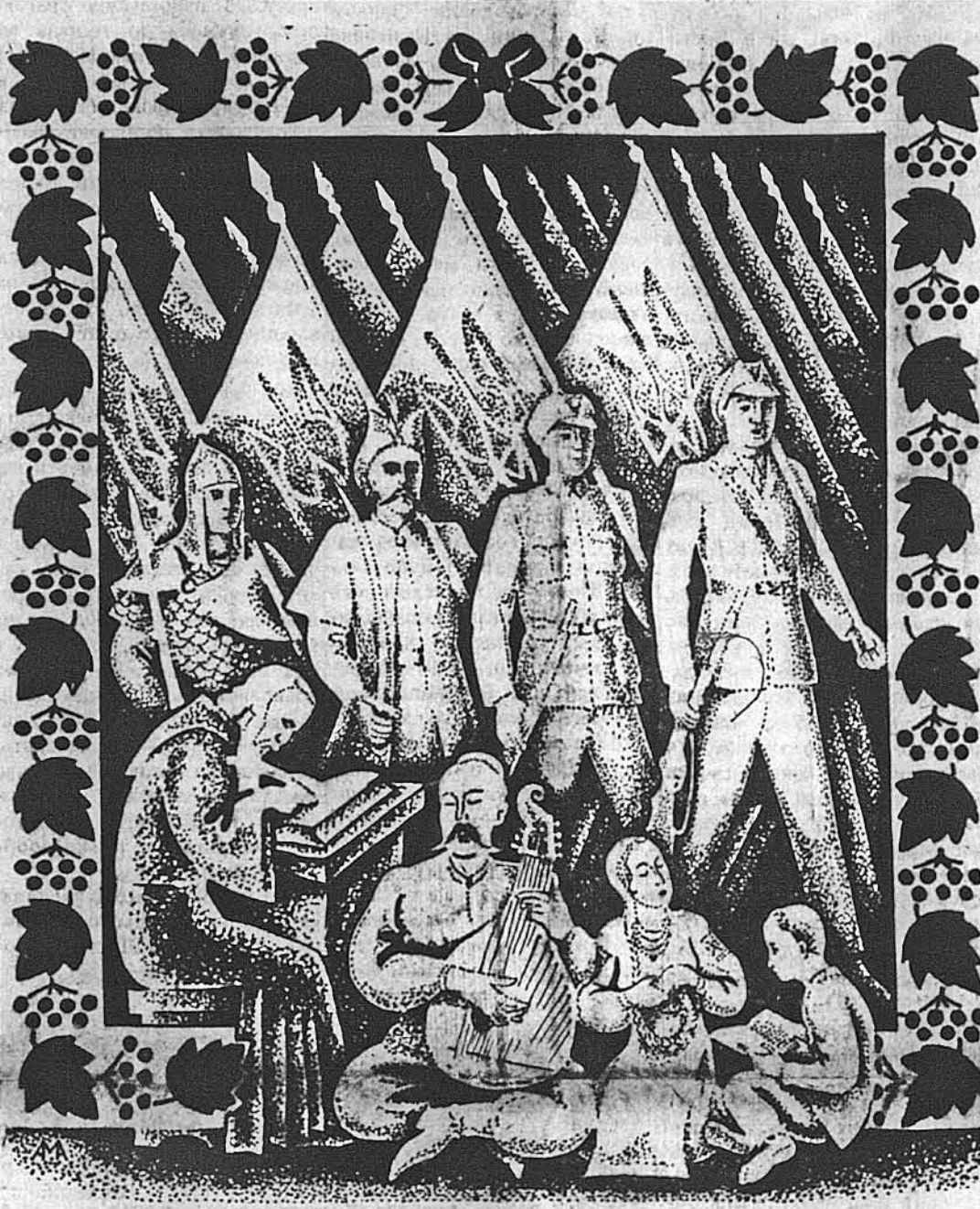
МОРЕЙ ВІДКИДАЄ ПОРОЗУМІННЯ З КОМУНІСТАМИ.

Клівленд. — Заки ще розпочалася конвенція Конгресу Індустріальних Організацій, стало звісним, що юнія електричних робітників хотіла піти на компроміс з головою К.І.О. щоб остати в юнії. Морей стоїть на становищі, що уряд К.І.О. має право усувати зі своєї організації юнію, як не повинуються наказам уряду. Замість переговорувати з головою юнії електричних робітників, Морей оприлюднив гостру критику на ліві елементи за їхню підривну роботу в юніях. Крім юнії електричних робітників хочуть ще прогнати з К.І.О. юнію робітників західного побережжя і юнію корабельних кухарів.

КОНГРЕС ПЕРЕДБАЧУЄ ЗМІНИ В НАСЛІДОК НАЙБЛИЖИХ ВИБОРІВ.

Вашингтон. — Конгресові кола пильно слідкують за вислідом виборів наступного тижня, як вказівку для партійної сили в президентських виборах в 1950 р. Провідники партій студіюють психіку виборців, щоб витягнути для себе науку, як підготувати клієн-ти до наступних виборів. Зміну можна було завважати вже у теперішньому конгресі. Склад конгресу на початку 81 сесії був майже рівний у партійним відношені.

Впродовж сесії Демократична партія відносилася до перемог при різних доповнюючих виборах і осягнула перевагу в конгресі. Це допомогло їм при ухваленні проєктів, які предкладав президент і Демократична партія.

1. ЛИСТОПАДА

ВИ ПІШЛИ... НЕ БУЛО ВАМ ЗУПИНУ, У ЖИЛАХ ЛІШ МОГУТНЯ КРОВ, У МІЗКУ СИЛЬНА ЖАЖДА ВОЛІ, В ДУШІ ПАЛАЮЧА ЛЮБОВ.

ВИ ПІШЛИ... І КРОВ'Ю ВОДОЮ ЗДОБУВАЛИ І ТРУПАМИ СТЕЛИЛИ ШЛЯХ КУДОЮ ПІШЛИ...

ВИ ПІШЛИ... А ДАЛИ МИ БУДЕМ ІТИ ПРОМОШЕНИМИ ВЖЕ ШЛЯХАМИ, ПІД ЗВУКИ СУРМИ ПРОДОВЖАТИ ДАВНО ПОЧАТЕ ДІЛО ВАМИ!

Стефанія Мартинюк

УКРАЇНА В ОГНІ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

БОРОТЬБА ВЕДЕТЬСЯ НА ВСІХ ДІЛЯНКАХ ЖИТТЯ; У.П.А. ЗНОВУ ПЕРЕХОДИТЬ ДО НАСТУПУ; ЗБІЛЬШЕННЯ ТЕРОР ОКУПАНТА СКРІПЛЯЄ РЯДИ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ.

Рівночасно з тим, як на команду з Москви вся советська преса та її п'ятиколонні органи закордоном „відзначили“ десятиріччя „воз'єднання“ України в одній советській неволі, в Україні широким відгомном рознеслися про світі повідомлення про героїчну боротьбу українського народу за своє визволення з-під московсько-большевицької неволі. На іншому місці подасмо повідомлення контролюваного американцями мюнхенського радіа про чергові виступи Української Повстанчої Армії проти советських окупаційних військ. Рівночасно з цим „Ди Бальтік Ревн“ зі Стокгольму подає дальші обширні повідомлення про визвольну боротьбу в Україні та про жахливий терор большевицького окупанта. В повідомленні стверджується, що бої УПА проти советської поліції і військ відбуваються головню в Карпатах, на Поліссю та на Поділлі між Тернополем і Житомиром, як теж в багатьох інших областях України. У зв'язку зі спонтанним

ПОНАД 300 УКРАЇНЦІВ ПРИЙХАЛИ ОДНИМ КОРАБЛЕМ

100-ТИСЯЧНИЙ ІМІГРАНТ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ

Нью Йорк. — В суботу 29-го жовтня понад 300 українських імігрантів прийшли кораблем „Джонс Гавзі“, яким прибув теж 100,000-ий імігрант зі скитальщини на підставі закону про Д.П. з 1948 р. Ним був естонець Теодор Кіск, який прийшов на фарму з жіночкою й трьома синами. Корабель у причалі при Вест 20-й вулиці зустрінули оркестрою та привітали представники міських і іміграційних властей.

арешти залишків української інтелігенції. Ці арешти переводяться не тільки в самій Україні, але і в сателітських країнах, як теж продовжується скоплення українських діячів навіть по цей бік залізної заслони. В останніх тижнях у Відні скоплено потяки поверх 50 українців. Скопленого недавно там же д-ра Кияжинського підвищено публічно в Станиславів як „зрадника“ і „ворога народу“. Збільшення советського терору поповнює українські повстанські ряди щораз новими борцями за волю.

ЗАТЯЖНІ ПОВСТАНСЬКІ БОЇ В УКРАЇНІ

В ОСТАННЬОМУ ЗААРЕШТОВАНО 1,600 УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

Закордонні дипломати про босі дії Української Повстанської Армії.

Мюнхенська радіовисільня — згідно з повідомленням паризького „Українець-Час“ — передала в дні 15-го жовтня повідомлення про нові затяжні бої Української Повстанчої Армії проти великих з'єднань большевицьких військ. Бої мають відбуватися на території цілої України. Радіо повідомляє про „зудари українських проти-большевицьких партизанів з частинами червоної армії“. Про ці бої мали подати одно-згідні звідомлення дипломатичні представництва всіх західних держав в Советському Союзі своїм урядам. Вазуючись на цих джерелах, контролюване американцями мюнхенське радіо передає, що у зв'язку з цією акцією в Україні „заарештовано 1,600 українських революціонерів“. Відкриті великі бої мали відбуватися зокрема в неділю, дня 9-го жовтня. Про розміри революційної боротьби в Україні може посвідчити факт, що цим разом советським окупаційним властям вже навіть не пощастило закрити її ні перед закордонними дипломатичними місцями, бо відомість про це поширилася власне з джерел західних посольств та консулатів в Советському Союзі. Увагу звертає факт, що повідомлення про великі повстанські бої в Україні подано рівночасно з багатьох джерел. Інтересно, що без огляду на сенсаційність інших політичних подій, західно-європейська преса та інформаційна служба взагалі знову віддають багато уваги героїчній визвольній боротьбі українського народу.

РЕВОЛЮЦІЯ В АЛЬБАНІІ.

В останньому часі теж в американській пресі появилася короткі згадки про революцію проти відданого Москві комуністичного уряду генерала Годжі в Альбанії. В повідомленні про нову концентрацію советських військ на кордонах Югославії, коментатор Нью Йорк Таймс-у зв'язував це власне з вістками про революцію в Альбанії, підтримувану західними потугами, та з бажанням Советів остерегти захід, що Москва не думає ризигувати з цього свого багаторічного над Середземним морем. В останньому італійській агенції „Астра“ повідомила, що в Альбанії кілька днів тому мало вибухнути яскраво противовеске повстання в околицях Асстрі, біля югославського кордону. До повстанців мали перейти теж частини альбанської армії. Ця сама агенція рівночасно повідомила про майже повне зрівняння стосунків між Альбанією і Югославією.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПРОЦЕС ПРОТИ „УХИЛЬНИКІВ“ В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 31 жовтня. — В місцевих дипломатичних колах передбачують, що в Польщі відбудеться така сама судово-комедія проти „тітоїстів“, як недавно відбулася в Мадящині. Подіні згоди потверджують вістками про арешти та несподівані „звільнення з постів“ видатних комуністичних діячів, між якими мали бути теж міністри Гомулка і Грош.

НАВІТЬ КОМУНІСТИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

„Національний комунізм“ Ті-та розкладає московський большевизм в поневоленіх країнах.

Париж, 31 жовтня. — Відкритий бунт проти Москви теперішнього комуністичного володаря Югославії, маршала Тіта, став тепер чи не найбільшою ідейною загрозою для російського большевизму в міжнародному аспекті, — стверджується в місцевих дипломатичних колах. Видвигнене і зв'язане з бунтом Тіта поняття „національного комунізму“ стало тепер для Москви далеко грізнішим ніж колишній „троцькізм“, бо йдеться про дві інтерпретації самої комуністичної філософії. Загрозиливість „тітоїзму“ проявляється насамперед в його заразливому поширенні на самі комуністичні партії сателітських країн. Під закликом „тітоїзму“ вже засуджено малярського комуністичного міністра закордонних справ Ляшля Райка, альбанського заступника прем'єра Коске, болгарського заступника прем'єра Костова та безліч інших комуністичних діячів неросійського покрю. Великий судовий процес проти „тітоїстів“ заповідається теж в Польщі і Румунії, а ціла Чехословаччина є тепер в судорогах масової чистки проти подібних можливих „ухильників“. В закордонних колах добається в цьому неомильну ознаку дефінітивного розкладу большевизму з кутра, та зв'язується з цим всілякі логічні можливості дальших наслідків.

ШПИГУНСКА ПАНІКА ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

Відень, 31 жовтня. — В місцевих політичних і військових колах стверджується, що весь Советський Союз та всі його сателіти в останньому охопила божевільна шпигунська паніка, виявлена хоч би останньою нагінкою на закордонних дипломатів за залізною заслоною. В Советському Союзі, в Румунії, Болгарії, Чехословаччині, Польщі і Мадящині в останньому знову перерешено масові арешти та накладається найвищі кари за навіть найбільш невинні розмови на теми існуючих режімів та політичного і господарського положення в тих країнах.

ЩЕ ОДИН СОВЕТСЬКИЙ ВЧЕНИЙ „ПОМИЛЯВСЯ“.

Москва, 31 жовтня. — Советський академик Георгій Ф. Александров продовжує публічно визнавати свої „помилки“, яких він по думці советської критики допустився в книжці про „Історію західно-європейської філософії“. Вчора він знову виступив зі заявою про свої „помилки“, яких він мав допуститися „концесій для буржуазної філософії“ відступивши від „вказівок Лєніна і Сталіна“.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

Учасники і живі свідки нової епохи боротьби України за свою державність і соборність, прибувши до Америки після першої світової війни, були на цій землі ініціаторами двох загально-народних свят: Першого Листопада і Свята Злучи. Ці свята відразу прийнялися і поширилися по всіх місцевих українських громадах. Сьогодні святкуємо одно з них.

Тому 30 років, чи пізнішими роками, Перший Листопад кінчався у нас надією, що наступний вже буде у вільному Львові. В це твердо вірили бувші воїни Українських Армій, передаючи цю віру й своєму оточенні. Мелодія тої самої віри задзвеніла в їхніх грудях теж і цього Першого Листопада. Її скріпить ще бойовий дух новоприбулих товаришів по зброї.

Такою вірою жили і кріпилися не тільки українські воїни. В таких бо почуваннях тут виховувалося і все свідоме, організоване громадянство. Для здійснення тих задушевних мрій воно теж так наполегливо працювало і так щедро жертвувало.

Вітаючи наше громадянство з цього річницям Святом Першого Листопада, хочеться пригадати, що цей Листопадовий Чин, річницю якого обходимо, зродився в 1918 році не для сліз і смутку, але для славних і добрих України. Не наших сліз потрібні були нашому народові в Києві чи Львові! Він бо проливав їх там кожного дня. Теж наш смуток не буде йому полекшою а неволі; він же має свого аж забагато. Натомість, йому потрібна наша праця і наших жертв для одної єсної мети: допомогти Україні визволитися з московської неволі. Як поетично ми й не писали б про Перший Листопад, як краснорічливо ми про нього не говорили б, у цій стадії трагедії України все це було б тільки глумом, якщо б в слід за цим не йшли великі діла і щедри жертви.

Над Україною висять чорні хмари, затемнюючи горизонт її життя. Ми не розженемо цих хмар звідси. Це залишається великим завданням українського народу на рідній землі. Проте, сьогодні й під цим оглядом зайшла деяка зміна. Бо ті самі чорні хмари, що три десятки років висять над Україною, насунули вже теж на інші країни і починають продиратися навіть вже через океани та загрожувати американській землі.

Ці зміни дають тепер теж і нам, американським українцям, більшу можливість ставити оборону українського народу та до допомоги визвольним змаганням України в повній ширині. Щойно тепер можна сподіватися, що в обличчя нової загрози, буде вислухано теж наше слово. Крім того, сьогодні вже теж є кому говорити про Україну. Нані ряди збільшилися тисячами живих свідків московсько-большевицького поневолення України. Крім численних представників всіх верств українського народу: селян, робітників, священників, вчених, письменників, мистців та інших, між нами вже є й славні борці з легендарної Української Повстанської Армії. Є кому говорити в обороні українського народу та його права на самостійне життя і є кому продовжувати українську творчість, для якої тепер немає місця в поневоленій під-совєтській Україні.

Про це ми повинні подумати в річницю Першого Листопада! Для остаточної перемоги ідей Листопадового Чину працює наш Український Конгресовий Комітет. Даймо йому всю потрібну підтримку, візьмося організовану, дисципліновану і громадну участь в Четвертому Конгресі Американських Українців, що має відбутися в ці Листопадові Дні. Пам'ятаймо, що допомоги і рятунку очікують від нас ще десятки тисяч українських скитальців в Європі, а між ними чимало тих, що самі творили великий Листопадовий Чин. В ці Листопадові Дні прислухаймося з окремою увагою до закликів ЗУАДКомітету і даймо нашу відповідь!

Усі ці справи повинні бути в день Першого Листопада в нашій думці і в нашому серці. Бо тільки цим ми викажемо, що ми розуміємо річницю Першого Листопада і знаємо, які вона ставить нам вимоги.

Листопад зобов'язує!

Сьогодні згадуємо річницю великого Листопадового Зриву. Завертаємо нашу думку в ті часи, коли „слава за нами стояла“, нав'язуємо до тих ідей, що зродили Листопад, аналізуємо Листопадові події, та з їх чистого джерела намагаємось зачерпнути цілющої води нової сили в похід до нового Листопада. В цю грізну добу найбільшого лихоліття нашої історії, ми в Листопадових та інших подібних подіях шукаємо оновлення, шукаємо того гарту духа і тої мудрости, що допомогли б нам довести і пережити знову екстазу гордого українського прапора над вільною українською землею. Вкорінені в сучасне, ми крізь призму минулого намагаємось проглянути густу заслонку майбутнього.

Вже 31 рік минає від Листопадового Зриву. Вже 31 років українська нація має перед собою цю велику подію, що як морська ліхтарня вливає надію та вказує шлях нашому народному кораблеві на розбурханих всіми вітрами хвилях історії. Сьогодні, в 31-шу річницю тої історичної події, що символізує одвічні змагання нашого народу, поставмо собі ми всі разом і кожний з нас зокрема одне питання: чи виконуємо ми заповіт Листопада, чи йдемо за прикладом Листопадового Чину, чи своїм поступованням і своїми ділами ми справді маємо право називати себе спадкоємцями Листопадової ідеї та продовжниками Листопадового діла? Але спробуємо відповісти на це нікому непотрібними фразами і словами, але шукаймо відповіді у нашому реальному житті.

Ясно, сліпий не добачував би тих епохальних перемін, і перемін на ліпше, що зійшли в українській нації як такієї протятю останніх трьох десятиків років. Під впливом подій, як Листопад, 22-гий Січня, Крути, Базар та ціла революційна боротьба за визволення в наступному, перекували невідомі або пізнішому українському масу в свідому бодай самої себе українську націю. Протягом цих років оформився український патріотизм, наблизилась до свого завершення бодай духовна українська самостійність і соборність. Ми розуміємо це, як спробуємо відповісти на питання, спробуємо відгадати які були б наслідки Листопада і Січня, якщо б вони були заіснували в теперішніх духовно-ідейних обставинах української нації. Це цілком не зменшує героїзму і посвяти тих, що творили Листопад і Січень. Бо я не про них, але про українську масу тут мова.

А проте, сама ідейність, світобачення, політичний патріотизм та посвята і героїзм ще далеко не вистачали для здійснення національної ідеї та досягнення національної мети. До того потрібно ще політичного розуму, потрібно того всього, що розуміємо під поняттям політичної зрілості. І хай нам вільно буде в цю 31-шу річницю політичної зрілості, виявленої Листопадовим Зривом ствердити, що ця політична зрілість у нас тепер залишається багато чого до побачення. Ми мусимо це сказати, ми мусимо це усвідомити собі, якщо в ці рішальні часи не хочемо даліше залишитися хай і свідомою, хай і патріотичною і навіть героїчною, але все ж таки масою, стиглою. Ми мусимо це знати і здавати собі з того справу, якщо хочемо бути справді самими кованями своєї долі, якщо хочемо бути підметом, а не предметом.

Залишилось на боці в цих калюжаних поневолених і скривавлених, але непокірну і героїчну Батьківщину. Схилимо тільки наші голови перед маєстатом її терпіння і її боротьби. Натомість пригляньмося собі, пригляньмося величній масі української політичної еміграції, що в ім'я України залишила її. Пригляньмося уважно і мужньо, зробимо це бодай раз у цю велику річницю та даймо собі відповідь на поставлене в горі запитання. Через призму минулого скеруємо наші мислі в майбутнє і даймо оцінку сучасного. Бо чи справді продовженням Листопадової ідеї можна назвати те, що діялося серед української еміграції.

І. Кедрич.

Колесо історії не завернулось...

(3 нагоди роковин Листопадового зриву).

Коли ми сьогодні говоримо про Листопадовий зрив, то він здається нам, як річ самозрозуміла: ясно, що треба було користати з такої історичної нагоди, як розвал австро-угорської монархії, і проголосити в українському городі князя Льва українську державність! Сьогодні всім нам це „ясно“, але 31 років тому українська політична думка переслідувала іншу революційну процес свого формування і тодішній український нарід не був тим, чим він є сьогодні. І так само, як творив літератури не можна оцінювати нинішніми критеріями, тільки критеріями часу, в котрому вони повстали, так само історичні події стають перед нашими очима в цілій своїй величчї тільки тоді, коли ми візьмемо під увагу умовини, серед котрих вони тоді трапились.

Ми не можемо забувати, що галицькі українці втратили рідну державу й опинилися під ворожим пануванням фактично вже в 1340 році та що в 1848 році шаліло в Галичині кріпацтво, прокляте й нещасне кріпацтво, яке витискало свій „штамп“ на всьому тогочасному українському житті та немогло не відбитися також на способі думання кріпацького люду і його політичної верхівки. Щойно „весна народів“ започаткувала зворот долі галичан і їхньої політичної думки. Щасливіші були галичани від своїх бра-

рації в останніх роках та що діється частинно ще сьогодні? Покажіть одне українське діло, яке визнає б усі, покажіть одну українську політичну інституцію, яка мала б безспірний авторитет усіх. Чи це має бути політична зрілість і продовження Листопадового зриву? Кого у нас це не обкидано болотом, кому не відмовлено патріотизму і честі, кого не посуджено в підлоті?

День в день читаємо з найбільшою увагою українську пресу, з найбільшою увагою прислухаємося до голосів як видатних представників так і маси, при чи не найкращих в наших українських обставинах можливостях пробуємо аналізувати і творити синтезу. Але завжди мусимо прийти до переконання, що це залишається до пророблення великої роботи, заки новий Листопад зможе прийти і залишитися не з ласки обставини, але як невіддільний результат нашої підметности.

Ми не думаємо на цьому місці наводити конкретних прикладів. Ми не хочемо тут називати імен. Аргументи наші твердження знайде собі кожний біля себе і в собі самому. Кожний, хто бачить і чує та хто може мислити, мусить прийти сам до того переконання, що ми всі є на рівні Вавилонських, що самі з них не виходимо і нікому не дозволяємо нас виправдати. У нас є багато мудрих, які заперечують і відкидають, мовлячи: „я казав!“ Але у нас є мало, які сказали б: „я зрозумів“, забуваючи, що Листопада не сказано, тільки зроблено!

Хай в Листопадову річницю не забракне і цього критичного голосу. Бо Листопад зобов'язує!

О. Гордійський.

НА ГОРІ КНЯЗЯ ЛЬВА

Так підходять нестримно у безвість хвилини,
За хвилинами дні, а за днями роки
І, як перше, гора опинається Львівна
Золотавим піском, мов минуле важким.

Гнівне сонце стає і, завісу йдучи
Розірвавши — як рана палас згорі,
Тіні крилами біють і каптанове листя
Розмітають у тридцять люті вітри.

Вашкотілі леві, підірвавшись на дани,
Каманіють під луками мурхих будов,
І на мурях віків недокінчений напис
Снить про синяву днів, замерзла в жовті.

Але серце не впад поглядає, а, воєте,
У майбутнє воно навчається йти,
Упадати — і знов повставати напроці,
І свій захват, як стиг розпростертій, нести

І назустріч вітрам, гурагановим додам,
Підіймати себе, наче кований щит,
Щоб у кігтях ніхто не роздер, не роздубоав
Те, чим серце саме споконвіку горить.

тив-наддніпрянців, які ще даліших 23 роки мусили стогнати у кріпацькому ярмі. Дивним збігом обставин та сама дата стала зворотним пунктом в історії обох віток однієї української нації: У 1848 році Головна Руска Рада у Львові проголосила маніфест, у котрому вперше в новітній історії України галичани стверджували самостійність і єдність української нації, і в тому самому році Кирило - Методієвське Братство у Києві, створене такими велетнями духа, як Шевченко й Костомарів, зрушило з мертвечини українську політичну думку, формулюючи її у програмі слов'янофільства, що передбачувала в сім'ї вільних слов'янських народів та кожній українці.

Від 1848 до 1918 року — це в історичній перспективі страшенно короткий час. І саме в цьому страшенно короткому, часі західно-українська політична думка перейшла довезний шлях, на котрому першим ступнем було самовизначення себе, як частини української нації, та останнім ступнем — зрозуміння правди, що самостійність нації може проявитися у всій повноті тільки в самостійності держави. Від половини 19 століття аж до вибуху першої світової війни галицькі українці створили еволюційним шляхом, власною органічною працею і безупинною, дрібною, але впертою боротьбою за дрібні, але щораз нові і даліші концесії, вони створили фактично весь той організаційно-політичний, культурно-освітній і господарський дорібок, що з невеликими змінами продержався аж до вибуху і першої і другої світової війни. За тих 70 років, від дня скасування панщини до дня, у котрому український прапор замає на вежі ратуша у Львові, за той час галицька вітка української нації вияви-

ла подиву гідну енергію, живучість і життєздатність. Нам не вільно забувати, що після ополчення української шляхти ще в 17. столітті, галичани опинились зовсім без своєї провідної верстви, яку мусили шойно наново творити у постаті трудової інтелігенції, що виростала зі священничих домів чи просто зі селянських хат. Мусимо-тільки, що український народовецький рух в Галичині мав проти себе не лише польський адміністративний апарат Австрії, але й Росію, бо ж із московської інспірації Богдан Дідицький у 1866 р. проголосив на сторінках „Слова“, що існує тільки „Один русський язык і два виговора“. Тому акція прокидування і поглиблювання національної свідомості мусила припинити процес політичної кристалізації. Через те перша українська політична партія в Галичині (радикальна) повстала шойно в 1899 р. та шойно в наступному 1900 р. народовецький рух оформився в націонал-демократичній партії, при чому в цих обидвох випадках сталося це під безпосереднім впливом чільних наддніпрянських політичних емігрантів: Михайла Драгоманова й Михайла Грушевського. Тим більше треба подивляти факт, що з весною 1914 року існувало в Галичині вже докладно 988 філій „Сокола“ й окуло одна тисячка „Січей“.

Таким чином не як „деус екс махіна“, без попередньої органічної підготовки й підбудови, але внаслідку впертої і послідовної еволюційної боротьби й ступневого розвитку повстала з весною 1913 р. за покликом Українського Січового Союзу перша явна українська військова організація „Стрілецьке Товариство“, яке з вибухом першої світової війни

(Довідник — на стор. 4-12)

Л. Луців.

ПЕРШИЙ БІЙ

(В двадцятип'ятиріччя вимаршу Українських Січових Стрільців на поле бою).

У вересні цього року, минуло тридцять п'ять літ, як Українські Січові Стрільці вийшли на кривавий тан, щоб своєю молодечою відвагою змірятися з російськими полчищами, що тоді заливали західні українські землі. Січовий Кіш стояв годі вільних сел на південь від міста Мукачева на нашому Закарпатті. Вийшовши поспішним вишкіл такий в цивільних строях — стрілецька пісня сама глузувала з Січового Братства („Гей, гей аж у Мезетеребеш, чи то військо, чи то банда, бігме, що не розбереш“) — треба було вдягати військовий мундир та йти в карпатські просямки стримувати московську навалу, що вже залаяла була всю україн-

ську Галичину. Як перші відійшли сотні Гутковського і Семенюка, а на черзі були даліші сотні Вітовського, Горука й Будзиновського, що були найкраще тоді вишколені. Кінець вересня, або початок жовтня 1914 року. Ми дістали старі рушничі системи Вердана, що з 70-тих років дев'янадцятго віку, що були тільки на один набій (вся австрійська армія мала рушничі Манліхера на п'ять набойів!) і кожний стрілець вистріляв на вправах на провізоричний стрільничі тільки один набій, і це був увесь наш вишкіл у стрільні! Але молодечий захват стрільства не турбувався тим, бо знав, що даліші вправа в стрільні будуть на полі

бою, а цілком будуть ворожі груди, що забажали поневолювати і той останній клаптик української землі, що втігався тоді хоч маленькою волею під тодішньою Австрією.

Зближається день вимаршу. Ми дістали чорні мундтури, що злежалися були в військових магазинах. Провірюючи той дивовижний однострій, знайшли січові братчики в ньому і невідступні тоді товаришки, біленькі голодні воші. І зараз гуцул Попадюк заспівав:

Ой жовнір, я, моя мамцю,
Ой жовнір, ой жовнір!
А як мені тай не віриш,
Дивися за ковнір!

Бо гумор був невідступним товаришем січового стрільця, він помагав зносити найважчі трудно, коли могло здаватися, що вже немає жадного виходу з тяжкого положення. Та день перед самим вимаршем нам дали нові світі однострої, „снів камаші“ також, в них молоденькі стрільці виглядали як ляльки, коли на

полі бою змішались зі старими воїнами зі загального австрійського ополчення, так званої „ляндштурми“.

Нові однострої поправили стрілецький гумор. Три сотні стали лавами на сільській площі у Горноді, а в середині Начальна Команда Українських Січових Стрільців з отаманом Михайлом Галушинським на чолі і полковник Молік та поручник ген. штабу Кватерник. Видають накази, що ввечері виждемо залізницею на фронт. У стрільців велика радість. Сповіднілись мрії багатьох поколінь, що могли тільки мріяти про збройну боротьбу з віковичним ворогом України, Москвою. А нас привадила доля бути тими, що мають своїх батьків і дідів мають здійснювати, що мають продовжувати діло Хмельницького, Дорошенка і Мазепи, що мають „визволити Україну з московських кайдан“, як співався стрілецька пісня про червону каліну.

Іхали ми товарним поїздом („сорок вояків, або шість кобальців“) і ввечері приїхали до станції Волове, останньої станції, куди ще йшов поїзд. Там поділено наші три сотні на двадцятьок всього було 30 двадцятьок. Командантами двадцятьок були підстаршини, або й старшини, сотники дістали також свої двадцятки. Це був новий, і незвичайний тоді плян, коли про партизанів ніхто навіть не думав. Московські війська стояли на верхов'ях Карпат, а стрілецькі двадцятки мали продертися через ворожу лінію та йти глибоко в ворожі заплілля, нищачи по дорозі російські табори та обози і в той спосіб непокоїти ворога. Казали, що той плян обдумали були ворожі українчинні чинники в військовій команді, щоб знищити шість соток найкращого українського стрілетства. Та військово військово і наказ наказом, він на те, щоб його виконати. Начальний Командант УСС, М.

Галушинський, у зворушливій промові вказав нам на наші обов'язки супроти України, а поручник Кватерник повторив це саме в німецькій мові. На дорогу дістали ми консервових харчів на три дні і по 60 корон на місячне харчування, бо наш рейд у заплілля ворога мав тривати 30 днів.

Раннім ранком пішла наша двадцятка з Волового в напрямі Галичини. Ранком були мряка, але в день випогодилося і осіннє сонце змусило нас стягнути плащі. Між нами були чотири стрільці зі Скільщини, що знали добре мандрувати горами. Ми впрягнувшись з гори на гору, що аж спітіли. А мали ми при собі весь наш військовий виряд, старі тяжкі рушничі і по 150 набойів. Набоїв було дуже важко, бо це олів'яні, роблені сорок кілька літ тому, ще десь у 1872 або 1873 році. Вже й істи захотілося. Мали ми зі собою по п'ять сухарів і по три м'яси консерви. Декі стрільці відчи-

няли пушки з м'ясом, а кільком забажалося їх зарігти, бо казали, що будуть смачніші і розрові на голодний шлунок. Розложивши багаття і зачали пригрівати свої пушки. В тому часі ми зачули якесь торохкотіння. Одні стрільці казали, що це стріляють машинні кріси (кулемети), а другі певняли, що це перекладають дошки на близькому тартаці. Погода була гарна, і дим ішов собі високо вгору. Ми вперше насолоджувалися „гаше“ консервою, закусувши білим сухаром. Аж тут нагло щось затріщало між галуззями, засвітило і лопнуло над нами. Ми ще ніколи не чули чогось подібного, але зараз пізнали, що це ворожий шрапнель розірвався над нами. Декому навіть продіралося плащі, що лежали побіч нас.

Це був для нас справжній алярм. Всі зірвалися, недокінчили навіть смачних консерв. Збігли на долину, ми стрінули австрійського вусатого по-

Проф. М. Міллер.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ РЕЛІКВІ

В трагічній історії українського народу, одвічні вороги України — її сусіди — протягом багатьох століть, намагалися всіма силами не тільки нищити вождів України, її крахів, але й поглибити її, що пов'язане з їхньою пам'яттю, Могилу великого гетьмана Богдана Хмельницького, зруйнували й знищили поляки. Могилу другого великого гетьмана Івана Мазепи — зруйнували й знищили москалі. Було дано особливий наказ знищити навіть всі речі, пов'язані з пам'яттю гетьмана. Більшість гетьманів загинула на засланні, або була замордована, і ми не знаємо навіть, де їхні могили. В таких умовах мало збереглося не тільки українських державних реліквій — гетьманських клейнодів, а навіть і таких речей, які б мали характер національних реліквій. Випадково знайдено пантеон гетьмана Мазепи, вкрадену москалями під час руйнування його могили. Ця, майже єдина річ з українських державних реліквій, зберігається до слушного часу, в певному місці.

Цікава і дещо романтична судьба реліквій останнього кошового отамана Петра Калнишевського.

В другій половині 18 століття, Московська цариця Катерина II, в своїй зовнішній і внутрішній політиці чужа остільки міцною, що взялася до остаточного знищення України та залишків її колишньої незалежності. Був зліквідований гетьманат. Зліквідовано українську армію реєстрового козацтва. Нищилися у-

країнські установи. Українські землі широко роздавалися цариним хохолам та генералам. Україна заселялася німцями, сербами, волохами і т. д. Наприкінці дійшла черга й до Запорізької Січі, за яку Катерина писала пізніше Вольтеру, що вона „знищила козацьку Січ в її політичному уродстві“. Дійсно, до того часу існування Січі, яка державно-організму, побудованого на основі широкої давньої слов'янської демократії, з повною внутрішньою незалежністю і неясними відносинами з московською владою, і то в середині московського деспотичного царства — здавалося вже неймовірне. Запорізька Січ, як найбільший і останній орденський орган в Європі, панувала над величезним територією, але саме яко, національний український і християнський орден, вона мала і певні завдання, устав і побудову, які й не давали їй можливості перерости в окрему від України і самостійну державу. Тому, в наслідок падіння України, стало неминучим і падіння Січі. Останній Отаман, великий патріот і видатний діяч, прекрасно бачив і розумів трагічний стан Січі. Він намагався зберегти запорізьке козацтво, пристосовуючи його до нових вимог, шляхом переходу на рейки нового життя. Він переводив широку колонізаційну політику, заселяючи „запорізькі волости“ новими слободами, допомагаючи розвитку запорізького хуторського господарства і, в такий спосіб, перетворюючи запо-

різьке товариство з військового ордену, на організацію вільних військових сільських господарств. Але цим основне соціально-політичне протиріччя між Запоріжжям та Москвою не вирішилося. В 1775 р. Катерина II, вислала війська на Січ і почалася облога. Козаки розділилися на дві патії. Партія заможних, господарчих козаків, на чолі з отаманом Калнишевським не бачила ніякої можливості в таких умовах боротися з усією російською державою і думала здати Січ. Партія голої, на чолі з Васюринським, вимагала збройної оборони Січі до останньої краплі крові. Партія Калнишевського подолала Січ здолав московському війську, яке її огрубувало чорно, обідравши і знамениту церкву „Січової Покрови“. Козаки подалися до Туреччини, на другу еміграцію в історії українського народу. П. Калнишевського закуто в кайдани і відправлено на далеку Північ, до Солов'яцького Манастиря. Там його посадили, прикуто ланцюгами до стінки, в маленькій коморі без вікон, викопаній під землею. Через поріг, в залізні двері, йому подавали хліб та воду. Там просидів Калнишевський 26 років, читаючи Святе Письмо при світлі каганця, та молячися Богові за Україну й Військо Запорізьке.

Раз на рік, під Великдень, Калнишевського виводили до монастирської братії. Він хрестувався та питав, який тепер рік на світі і який цар сидить на московському престолі. Тоді його знову вводили до комори і замикали на ланцюг. В 1807 році під Великдень, до Калнишевського, як і звичайно, прийшли ченці, вже в 26-й раз. Вони зняли ланцюги і під руки, підвели Калнишевського. То був величезний та страшний дід, почорнілий від старості, з навислими густими бровами, з довгим сивим волоссям і бородою аж до пояса. Ченці повели його до великого монастирського собору і там поставили проти амвону. Вийшов архимандрит, похрестувався з Калнишевським, підвів угору його праву руку і сказав: „Великий цар всея Русі Олександр I. вибачає тобі твої гріхи. Останній Отаман Запорізького війська, Петре Калнишевський, віднині ти вільний і можеш йти куди хочеш“.

На те Калнишевський відповів: „Запізно. Мій гріх був лише в тому, що я дуже любив свою Країну. Мені вже 110 років. Тут я просидів в печері 26 років. Тут я осліп, тут я оддав Богові свою душу“.

Так оповідає легенда про останні часи Калнишевського. Незабаром після того він умер і був похований на цвинтарі

СВІТЛО У ПОХОДІ

Нинішні літосіє: по славних днях яєних,

Враз сурми завітний і гомін волі стих...

І в темі важкій, віками, шляхи верстав народ,—

Здавалося пропаде серед важких пригод.

Та нагло серед ночі над приспаним краєм,

Озвася клич: „Вставайте!“ і блиснув хтось мечем!

І загравла упала на лан, на битий шлях,

Промісний заграва в зажурених хатах

Злинула гожа пісня пташиною з села,

Червоная калина в гаю розцвіла.

Заколыхалися ріки, здригнули стопи гір,

Захвилювало море, всімхнувся стег до зір.

— Хто йде? — питають зорі... Чи блистять мечі?

— То наші, Українські Січові Стрілці!...

Замовкла пісня слави, — жалібна гомонить...

Червоная калина схилилась і тремтить.

Та вже вогні не згаснуть в розбужених серцях,

Бо пам'ять не пропаде по Січових Стрілцях.

І схилена калина не впаде вже на путь, —

Дасть Бог, стрілецькі внуки калину піднімуть!

Юра Шкрумеляк

ковника, що був нами більше збентежений, як ми московський шпанаєм. Він розпитував нас, хто ми за військо і ми з трудом пояснили йому хто ми, і куди йдемо. Він дуже втілювався, що побачив таких молоденьких вояків-добровольців, але не радив нам йти далі, бо російська лінія вже глибоко в Карпатах, і нам важко буде її пройти. Він запропонував нам піти з ним і він нас взяв до бойової лінії, що зараз на другому вершці. Ми з охотою згодилися на те, бо волимо воювати в бойовій лінії, як волючистися по запіллях, хоч і ворожому.

І так ми знайшлися в першій лінії війни. Було це на самому найвищому Бескиді, де були викопані окопи, в яких ми застали старих наших ополченців у чорних мундурах, що вже воювали з москалями від Тернополя аж по Бескид. Вороб'їв був на долині, в селі, що звалось Опір, або Ополиць. Не встигли ми ще добре розглянутися, як уже прийшла

команда „стріляти!“ Наші старі рушничі давали такий гомінний гук, що здавалося, немов стріляють із малих гарматок. Тут що лиш ми відбули свої „вправи в стрільні“. Кожен стрілець вистрілював по кількадесять набоїв і кожний мав напхале праве рамя, бо старий Верндел дав такий сильний відштовх, що треба було його сильно тримати, щоб не повибивав зуби. Стрілецький радість не було кінець. Ось стоять вони вічно на вік з ворогом і хоч у маленькій частині можуть відплатитися ворогові за всі кривди, що він приніс нашому народові і нашому рідному краю. Бій тривав до самого сумерку. В перервах, коли була команда „здержати вогонь“, ми розмовляли зі старшими нашими товаришами зброї. Вони казали нам, що від самого Тернополя завжди відбивають москалів, а проте завжди відступають і у відвороті дійшли вже до Бескиду.

„Ану, побачите, що й со-

годні буде знову „рікцуг (відворот)“, хоч ми розбили москалів“.

Ми не брали поважно тих нарікань старих ополченців, але вони ввечері таки справдилися. Прийшла команда „збірка“ і казали нам машувати кілька годин вночі аж до самого Волового. Пустився зливний дощ. Ми ледво тягнули за собою ноги, доки дійшли до Волового, де з трудом віднайшли одну хижку, де ще не було війська. Там сьак-так повечеряли та пішли в свіжоту спати. Сон був кріпкий і трівав аж до пізнього ранку. Декому снився Золотоверхий Київ, іншому Дніпро-Славутич і розлогі українські степи.

Та заки той сон здійснився в 1918 році, то ще не раз треба було співати в Карпатах і Галичині коломийку про воші і про „ковнів“.

Але в 1918 і 1919 роках той стрілецький сон про Київ таки був здійснений...

Коли буде поновлене здійснення нашого сну з 1914 року?

ПРОГРАМА

ЧЕТВЕРТОГО КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Четвертий Конгрес Американо-Українців відбується в дні 5—6 листопада 1949 р. у Вашингтоні, Д. С., Готель Статлер, Конгресовий Рум.
Регістрація: В п'ятницю від 5—7 год. пополудні і суботу від 7—9 год. рано.

СУБОТА РАНО, 5 Листопада 1949 Р. 9. ГОД.

Відкриття — Молитва.

1. Предложення й схвалення програми Конгресу.
2. Вибір Президії Конгресу й Комісії: виборчої, резолюційної, статутної.
3. Звіт голови УККомітету п. Степана Шумейка.
4. Звіт касира п. Дмитра Галичина.
5. Звіт Секретаріату.
6. Звіт Контрольної Комісії.
7. Дебата над звітами.
8. Привіт-декларація від Українських Земель: а) Центральна Україна — проф. Пантелеймон Ко-валів.
- б) Галицька Україна — посол Василь Мудрий.
- в) Карпатська Україна — проф. Августин Штефан.
- г) Буковина — проф. Роман Смоль-Стоцький.
9. Привіти: а) листові, б) від центральних американо-українських установ.

Перерва на обід.

СУБОТА ПОПОЛУДНІ.

Реферати:

10. Американо-українці й визвольні змагання українського народу: — д-р Лука Мишуга.
11. Визволення України — міжнародна справа: — Проф. Лев Добрянський.
12. Роль жінки в політичній житті та визвольних змаганнях України: — Людмила Івченко.
13. В обороні Української Церкви й культури: — проф. Микола Чубатий.
14. Сучасний стан України під Советами: — проф. Михайло Ветухів.
15. Розбудова УККомітету: — Дмитро Галичина.
16. Дискусія над рефератами.

НЕДІЛЯ, 6 Листопада 1949 Р. 10 ГОД. РАНО.

17. Звіт Статутної Комісії.
18. Вибір нової Екзекуції.
19. Вибір Контрольної Комісії.
20. Резолюції.
21. Річні справи.
22. Закриття.

В год. 3. пополудні відбудеться КОНЦЕРТ КАПЕЛИ БАНДУРИСТІВ у Статлер Готелі, Президентів Болрум. Відкриття Концерту: — п-на Ева Піддубичини (англійською мовою). Промову в українській мові виголосить д-р Лонгин Цегельський.

З нагоди Конгресу буде влаштована ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА (малювання й скульптура) під проводом п. Святослава Гординосого й п-ни Меланії Миланович.

Солов'яцького Манастиря, де його могила та кам'яний надгробок з написом, збереглися й до нинішнього часу.

По смерті Калнишевського лишилося тільки дві речі, і то надзвичайної цінності: Велика Евангелія з архо українського друку, та трібний хрест. Евангелія була в обкладинці з дерев'яних дощок, обтягнутих грубою срібною бляхою. Бляха була прикрашена фініфтними медальйонами, а б с алмазним самоцвітним камінням, та по всьому тлу, кутим бароковим орнаментом. Так само був обсаджений камінням та орнаментований великий срібний хрест. На обох речах було вирізано написи, що вони належать Кошовому Отаманові Війська Запорізького Петру Калнишевському. В Евангелії були власноручні написи Калнишевського. Над цією Евангелією та з цим хрестом у руках П. Калнишевський 26 років молився в печері під землею за свою Україну та військо Запорізьке.

Речі ті дісталися до ризниці Солов'яцького Манастиря, але пізніше, з огляду на їхнє мистецьке та історичне значення, їх забрано до Державного Ермітажу в Петербурзі, де вони перебували аж до 1930 років. Наприкінці 1931 року радянський уряд, який тоді ще переводив провокаційну політику „українізації“, створив мішану комісію з представників наукових установ Росії та України, яка повинна була переглянути збірки Ермітажу та повернути Україні пам'ятки, пограбовані в неї царським урядом. Звичайно, все це було комедією, яка мала лише пропагандистське призначення і Українці повернули лише деякі речі третьорядного значення, але в тому числі й Евангелію, та Хрест Калнишевського.

Ці речі привезено до Харкова, який тоді правив за столицю України. І наказано зробити спеціальну виставку цих речей для вільного огляду їх всі-

ми трудящимся. Виставку організовано при Музеї. Незабаром після відкриття на ту виставку вранці прийшла якась молода жінка з дитиною на руках. Музей ще не був офіційно відчинений і в залі виставки знаходилася лише одна убиральниця, що обтирала вітрини. Жінка підійшла до неї і вони почали жіночим звичаєм балакати про всякі жіночі справи. На той час з дитиною приключився дитячий гріх. Жінка попросила убиральницю принести ганчірку, і вибачившись, сказала, що сама убере й підітре підлогу. Убиральниця, широко душею, побігла до себе в комору по ганчірку, а як повернулася за кілька хвилин до залі, то аж жахнула, бо в залі вже нікого не було. Жінка з дитиною мов під землею звалилася. Убиральниця злякалась і почала оглядатися. Тут вона побачила, що в одній вітрині вирізано скла і звідти зникли Евангелія Калнишевського і Хрест. Убиральниця зняла галас, збіглися люди, вискочили на вулицю, але й на вулиці вже нікого не було. Отже, очевидно, жінка була не одна і лише виконувала певну роль. На вулиці стояли злодії, що по її гаслу вскочили до залі, вирізали скло, вхопили речі й зникли. Все це тривало кілька хвилин. На ті часи крадіжки й грабунки в Союзі були постійним і звичайним явищем.

Поліція, як і сама влада, ставилася до того терпляче, боючись лише „подітки“. Евангелія й Хрест зникли й до сі невідомо де вони є. Судячи по тому, як було організовано та підготовано крадіжку, злодії мали на меті саме ті речі. Торговельна цінність срібла та каміння на речах не дуже велика, все ж їх вартість в уні-версальному мистецькому та історичному значеннях. Тому можна бути певними, що ці речі не знищено і не стоплено на метал. Найбільш імовірно, що як то частенько траплялося й

Т. А. Ракошій.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ

Присвячую пам'яті Митрополита Андрея Шентницького в 5-ті роковини його смерті.

„Народе, вір! Вір мому слову! Над попила і могили, Зниметься ясний, сніжно крилий Дух Правди і Воли!“
Митр. Андрей

Ми сьогодні довше, як звичайно прибирались, р о б и л и причіски, старанно чистили наші рясні. Як ми виходили з семінарії, другі питомці зі завистю дивились нам услід. Завидували, бачите, нам нашого

Київський Український Католицький Митрополит АНДРЕЙ ШЕНТИЦЬКИЙ
† 1. листопада 1944 р.

щастя: ми ж мали брати участь у величавому святі посвячення прапору Матірнього Т-ва „Просвіта“ і при цьому мали ми асистувати самому Митрополитові Кир Андрееві.

А ось ми на вулицях любого нам Львова. Прохожі з пошаною вступали нам з дороги — це ж бо проходили питомці Богословської Академії. Єзуїтський парк та й дишав свіжою вогню зеленню. Роса на листях дерев мінилася, здавалася, перлами багатоцвітними. А вдали місто потопало ще в молоді-білий мряці. Десять зда-лека з глибини цієї мряки доносилася гомін дзвонів. Звуки великого дзвона йшли спросто-ла, поважно; здавалось: вели-тень жийсь, закутий в гайдани, стогнав-просив поміч. Йому відповідало радісно—жваво малі дзвони з других церков, — вони звичали щось радісно-го-нового.

Площа св. Юра, подвір'я пе-ред Храмом, і ось ми вже в гарно улаштованій, з мистецьким смаком, прибраній митрополи-чій палаті. Як сьогодні бачу ясно освічену, святочно при-брану велику залу. На стінах портрети предків митрополита

Кир Андрея, портрети досто-йників нашої церкви, наших су-спільно-громадських діячів. В залі зібрані представники всіх наших громадських установ, політичних угруповань, пред-ставники поодиноких галиць-ких міст, чільні представники нашої церкви. Владика наш слабкий вже тілом та сильний духом, прикутий до свого ло-жа, вслухується в слова бого-служебних молитов, в шум, що доходить з площі перед хра-мом св. Юра, де зібрані мно-гі тисячі вірних, щоби взяти участь в так великому торжес-ті. Перед Митрополитом хо-рунжий, — один з перших ос-новників Мат. Т-ва „Просвіта“, — о. Каштелян Цегельський, дрожащими вже руками, дер-

раніше, вони дісталися десь за кордон, де знаходяться й до-сі, в якійсь приватній збірці, або в музеї.

Цю історію треба знати й пам'ятати усім українцям під-час огляду всяких музеїв та, особливо, приватних збірок, чи в Європі, чи в Америці. Ра-но чи пізно, а Евангелія та Хрест останнього Кошового Отамана Петра Калнишевсь-кого будуть знайдені. А тоді надійде час, коли вони будуть повернуті й встановлені в на-лежному їм місці — у Всеук-раїнському Національному Релікварії.

жити гарно гаптований пра-пор Просвіти.

І поважно пліли слова бо-гослужебних молитов і поваж-но, здається зі здивуванням, дивились предки Митрополи-та. Вони якби питали, хто по-смів отут ворухити тишу цієї палати, чого хочуть тут пото-ми колишніх їхніх підданих? Та спокійно, з усміхом спогля-дали з портретів достойники нашої церкви: Вони якби го-ворили про ті дні слави, яких свідками приходилось їм бути. А добрі очі нашого Митрополи-та дивились кудись вдалі: Він якби хотів вичитати ними присуди судби, хотів духови-ми своїми очима збагнути до-лю отого прапору, а разом з цим долю тих, які з так без-межною відданістю і запалом станули під цей прапор. Бли-мали яким світлом свічки, стоплювалися віск, богослужба добігала кінця. А як поблаго-словив Митрополит прапор, як сказав йому напутню промову, виступив хорунжий о. Каште-лян Цегельський і дрожащими старечими, але повним сили і запалу голосом, промовив до зібраних. Говорив він про пер-ші дні існування нашого про-світнього товариства, про ту тяжку й запеклу боротьбу, яку мусіли провести перші наші просвітні діячі зі своїми й чужими, про ту їхню наполегли-ву працю, повну запалу й по-жертвування; говорив про ріст нашого товариства, про вплив на культурно-освітнє життя на-шого народу.

...і сьогодні ми, — гінчів бесідник, — примушені відбу-ти оте наше величчє всенарод-не свято при замкнених дзе-рях, бо така воля влади. За-криті від людського ока, як злоді, мусимо критися перед ворогами нашими. Та приде час, коли прапор наш свободи замах по вулицях любого нам Львова, прийде час, коли по-пливуть за ним многотисячні маси і залунає свобідна наша пісня, пісня вільного народу. І загомонить тою піснею не тільки Львів, але й столичний наш город Київ. Загомонить ота пісня по всіх закутках нездоленої країни і оживить вона цілий наш народ, його кволе серце трудне, і поведе його на труди і змагання до вершин людського духа, до вершин людського щастя.

І дивувалися тім своїм пред-ки Митрополита і усміхалися добряче церковні достойники, а Митрополит молився, ски-лавши молочню білу голову свою...

Все кругом затихло. Чути було тільки тріскіт спалюва-них свіч, далекий, здавалось, гомін святоюрських дзвонів. Все кругом мовчало. Мовчали й многотисячні маси на площі зібраних вірних. Це була, зда-валось, якась заворожена та-смична хвилина. Гаряче сонце нагрівало все кругом: і мурі храму, і хідники, і пісок на по-двір'ї. — Повітря нагріте ним хвилювалося і несло кудись вгору, здавалось — це молитви вірних хвилюють і йдуть пе-ред престіл Всевишнього. В цьому хвилюванні повітря, в цій тиші, чудось таке напру-ження, таку динамічність, що здавалось треба було в цей мент малої тільки іскорки, а все: і небо, і земля, — цілий всесвіт спалахнули б були страшною пожежею, яка спа-лила б була дощенту на зем-лі все, що кволе, все, що стоїть на шляху вселюдського посту-пу, була б спалила тих, які пригнічують вільну думку.

І винесли на балькон пала-ти посвячений прапор і благо-словив старечими руками Мит-рополит зібраних вірних на но-ві дні, дні повні трудів і подвигів.

(Докінчення на стор. 4-тій).

ПРОДУКЦІЙНА СИЛА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Майже в цілому світі Злучені Держави Америки вважаються найбільш багатими з продукційною країною за цілою людською історією. Але не всі добре знайомлені з тими фактами, що уможливили цій країні зробити такі великі економічні досягнення.

Не зважаючи на свій великий поступ, Злучені Держави ще не спромоглися задовольнити деякі основні вимоги всього американського населення. Деякі американці все ще не мають подостатком їжі, одягу, чи відповідного помешкання. Багато не має змоги дістати відповідну освіту або медичну поміч.

Проте, американці ніби вже наближуються до своєї великої мети — продукувати стільки, аби все населення мало відповідну їжу, одяг, помешкання, мало змогу здобути освіту, дістати медичну допомогу.

Це завдання є дуже великим навіть для дуже багатих і продукційної країни. Для того треба мати досить сільськогосподарських продуктів; виробляти досить товарів; підготувати — відповідно оплачувати — подостатком вчителів, лікарів, дентистів і д.т.; забезпечити кожному американцеві задовольняючий рівень життя. Виникає питання — які реальні цілі Злучені Держави можуть досягнути під цим оглядом за наступних десяти років?

Найкраще робити припущення на майбутнє, переглядаючи досягнення з минулого, а минуле американського виробництва є дійсно визначним. Народний продукт, як його міряли закупочною силою грошей, збільшився за роки від 1850 до 1940 в 16 з половиною разів. Робітничу силу за той самий час збільшилася тільки в яких шість з половиною разів. В 1850 році робітник працював пересічно 12 годин денно, шість днів на тиждень; в 1940 — 43 години тижнево, а тепер — 40 годин. Ці числа ясно вказують на те, що робітництво може тепер продукувати багато більше різних речей за значно коротший час праці, ніж сто років тому.

Міркою цього минулого досягнення — та майбутніх американських можливостей — є один важливий чинник: продуктивність праці, або кількість речей, випродукованих одним робітником за одну годину праці. Зріст американської продуктивності був дійсно надзвичайним. Від 1850 року продуктивність зростає пересічно на 18 відсотків за кожних десять років. Сьогодні продуктивність пересічного робітника в п'ять разів більша від продуктивності робітника в 1850 році.

Ця велика продуктивність не є наслідком того, що робітники ніби навчилися тяжче і швидше працювати, а наслідком широкого примінення машинових сил.

Несповна сто літ тому машини виконували тільки шість відсотків доконаної праці по цілій країні. Велику частину праці виконували тварини, решту довершував людський піт і мозолі. Машиновий вік приніс великі зміни. На 1940 рік використання машинових енергій в Америці зросло більше як в 250 разів! Тварини виконували тільки шість відсотків праці, а люди менше ніж чотири відсотки. Припускають, що на 1960 рік 96 відсотків праці в Америці буде виконуватися машинами, пущеними в рух мінеральним паливом та силою води.

Маючи це на увазі, які припущення можна робити щодо американської продукції на 1960 рік?

До Другої Світової Війни, найбільш продуктивним роком за мирного часу в американській історії був рік 1940. Проте, в 1944 році — в найбільшій розгарі війни — виробництво в Америці більше ніж подвоїлося. Ця величезна продукція була наслідком величезного, надмірного зусилля. Більше ніж коли перед тим працювало людей і працювали більше годин тижнево. Коли в 1940 році тижневий працівник мав пересічно 43 години, то в 1944 році пересічно працювали по 46,7 годин на тиждень. Робітників в 1944 році було на 16 мільйонів більше ніж в 1940 році.

За нормальних, мирних умов більшість таких тимчасових робітників як господарині, молоді, старші люди, які вже є на пенсії, не йде на працю, а більшість сталих робітників не хоче працювати стільки годин на тиждень, як в часі війни.

В такому разі як сподівається Америка втримати постійний зріст загального народного прибутку? Відповідь лежить в піднесенні продуктивності — збільшення виробу на годину праці. Перевищити на 1960 рік продуктивність воєнного часу, не збільшуючи годин праці за мирного часу і за умов тільки нормального

збільшення робітничих рядів, можна за допомогою машинної сили. Від цього джерела сили залежить спроможність Америки збільшувати свою продуктивність.

Як не буде третьої війни, або більшої депресії, Америка повинна спромогтися за наступних 10 років дати працю більше ніж для 60 мільйонів осіб; виробити за пересічну годину праці матеріальних речей та послуги вартістю на \$1.61 та довести загальний, народний прибуток до 190, біліонів доларів (долари вартості 1947 року), тримаючи пересічно 38-годинний тижневий праці.

Цей загальний огляд дає деяку уяву про розмір американських досягнень та можливостей на майбутнє. — (З. Р.)

Колесо історії не завершилось...

(Докінчення зі стор. 2-го)

перейшло в Українських Січових Стрільцях, перший новітній український військовий легіон, що знайшов свого гідного і славного наслідувача й наступника в легіоні київських Січових Стрільців. Політичним органом Українських Січових Стрільців була Боева Управа, як еманация тодішніх українських політичних партій, еманация тієї західноукраїнської демократії, яка перелала весь той гігантський процес розбудження і розвитку нації, від пеленок національної свідомості до зрілості самостійницької ідеї.

В ім'я історичної правди треба ствердити, що в дні 1 листопада самостійницьку ідею підхопила й реалізувала збройним зривом українська молодь. Із кол молоденських старшин Уссуїсів виринула думка перевороту. І молоденський український вояк лівіс на вежу д'явльського ратуша вранці 1 листопада 1918 року український прапор, може сам не здаючи собі справи, що в тому моменті повернулося колесо історії, бо в сім'ї вольних народів засів ще один поновлений до того часу нарід. Ця воля не була довга. Округо тільки 9 місяців тривала українська влада в Західно-Українській Народній Республіці. З відворотом Української Галицької Армії за Збруч у серпні 1919 фактично скінчився той короткий, як лискавка, епізод волі у довгій предовгій темряві неволі.

Але в житті народів обов'язує інший календар, як в житті одиниць. Обов'язує теж інше поняття речей реальних і нереальних. Ви з вольницький зрив галичан у листопаді 1918

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАВІСОЮ

„І акусь, і меду дасть". У зв'язку з масовим виходом українців до Австрії та Німеччини до нових країн поселення союзу радів розпочало заплановану кампанію залучення переміщених осіб дальшою еміграцією з Європи. У радіо-пересиланнях з Москви і Києва, зокрема в спеціальних пересиланнях для українців за кордоном систематично чуємо страхотливі статті, що мають слухати цій меті. Сповнені воли брехливої інформації — інше не можна назвати її „факти", що їх подає київське ра-

діо про умови життя і праці українських поселенців в ЗДА, Англії, Канаді та інших країнах, наклепницьких тверджень про рабську працю в цих країнах, про безправне становище переміщених осіб, їх виснажливу надлюдську працю і злиднену платню, безперспективність їх дальшого перебування на чужині. Меті дезорієнтації і залучення української еміграції служать і „розповіді очевидців", коли неколи передавані з Києва, розповіді тих, хто після кількох років перебування на чужині повернувся на „соціалістичну батьківщину" і тепер живуть там „щасливо і заможньо". Не бракує в цій кампанії і спокуслих обіцянок, що мають переконати декого з українців на чужині повернутися до УС-СР. У цих умовленнях повернутися на Україну, що їх чуємо щодня впродовж уже кількох років, немає нічого нового. Кожний емігрант добре знає справжню вартість большевицьких обіцянок і тим то ніхто з них не хоче і не може вірити привабливим словам з Києва.

Повільно большевицької писанини. Серед найважливіших повідомлень київських часописів і радіо часто подибуємо повідомлення про вихід у переклад українською мовою творів Леніна, Сталіна, різних „клясиків марксизму-ленізму" та іншого агітаційного большевицького кн і жового мотлоху. Хоч у бібліотеках і книгарнях УС-СР не можна знайти книжок найважливіших українських письменників і мислителів, підручників української літератури і історії українського народу, — повільно большевицького мотлоху заливає книжковий ринок УС-СР.

Димісія М. Бажана. Президія Верховного союзу УС-СР ухвалила звільнити Миколу Бажана від обов'язків заступника голови Ради міністрів УС-СР. Офіційне повідомлення з цього приводу не подає справжніх причин звільнення Миколи Бажана, зазначаючи, що це зроблено на прохання М. Бажана, який хоче присвятити себе виключно літературній праці.

У театрах Києва. 17. вересня в театрах Києва почався новий театральний сезон. Драматичний театр ім. Івана Франка почав його виставою п'єси

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ

(Докінчення зі стор. 3-го).

Гів на шляху до завершення найсвятішого ідеалу нашого народу.

Розходився домів зібраний на площі народ. Велич свята, тасмичність цієї святочної хвилини скріпили його на довгі літа боротьби. Кожний чув, що сталося тут щось небувало, щось тасмичного, а в серці ніс додому кожний якийсь тасмне тепло, що проймало ціле його ество, що в далеких надрах душі пробуджувало нові сили, щось тасмичне, що гнало його невідомо кудись вперед, кудись в незване, але так довго очидане — рідне.

І сьогодні я в далекій чужині „людським приривством наче струмом вкритий" гляджу на нищоту днів наших, на народ наш зморений, збіднений, з тавром туті-вчичування на обличчі. Чую, що всі ми попали якби в якусь пропасть, повну темряви й зневіри. Поглотений тою темрявою, шукаю бодай якогось промінчика світла. І вже бачу його. Бачу знову той образ минулого, старіючий зв'язати його з теперішнім, шукаю в ньому джерела обнови, джерела нових сил.

російського письменника М. Вірта „Змова приречених". Головні ролі в п'єсі виконували провідні актори театру Наталка Ужвій, Гнат Юра та інші. У цьому театральному сезоні франківці відновили виставу історичної п'єси „Маруся Богуславка". Роль Марусі грає артистка Наталка Ужвій.

У Київському театрі опери та балету сезон почав оперою „Іван Сусанін". Наступні вистави — „Майська Ніч", „Євген Онегін" та інші російські опери.

Майже виключно перекладні п'єси йдуть у київському театрі юного глядача. Показано прем'єру п'єси Михалкова „Я хочу додому", виставу „Сніжок" Любимової та „Підступли і любов" Шіллера. Театр музичної комедії та російської драматичний театр ім. Лесі Українки розпочнуть зимовий сезон на початку жовтня після їх повернення з гастролей до Києва.

Свято пісні в Одесі. У неділю 18. вересня в Одесі відбулося масове свято пісні й танцю на відзначення 10-річчя об'єднання українських земель у союзу радів. У ньому взяло участь 50 тисяч

наших. Бачу червте обличчя Митрополита, його розумні очі, задивлені в майбутнє. Народу, чую слова хоружного: „...та прийдє час і прапор наш замас..." чую, як тепло якийсь проймає ціле моє ество, чую як зневіра уступає з моєю серця, бачу духовним очима образ майбутнього нашого, „о бр а з днів свята-радість, образ перемоги світла над темрявою, коли то

...На оновленій землі
Врага не буде, супостата
А буде син і буде мати
І будуть люди на землі.

Знаю: Буде знову день і знову зберуться тисячі перед митрополитом палатом. Винесуть так легляний довго в серцях всіх прапор Свободи. І спрямують зір свій на нього многотисячні маси народу і схиляться перед ним прапори і ці, принесені з усіх закутин Землі Рідної і ті, принесені з чужини далекої. Могутню тоді залунає свобідно наша пісня. А дзвони усіх церков будуть грати так весело-радісно. Вони звіщатимуть світові про те

...що нам воскресла вже держава
Що Україна асталася з тім.

робітників, моряків, студентів і службовців. Зведений хор у складі 20 тис. заспівав советські гімн, українські народні пісні „Ой, хмелю, мій хмелю" та інші. Понад 500 танцюристів виконували народні танці.

Пленум ЦК ЛКСМУ. 21. та 22. вересня відбувся черговий пленум ЦК комсомолу України. Пленум обговорив доповіді секретарів ЦК ЛКСМУ Семішанського та Шелеха про політичне масове і політичне роботи серед молоді України. Пленум запропонував комсомольським організаціям посилити серед молоді пропаганду марксизму-ленізму; виконання її в дусі советського патріотизму. Чимало уваги у виступах учасників пленуму приділялося „боротьбі з рештками капіталізму та буржуазно-націоналізму в свідомості молоді". У зв'язку з незадовільною організацією масово-політичної роботи серед молоді звільнено голову редакції журналу ЦК ЛКСМУ „Сталінське плем'я" Андрієнка; на його місце призначено Іванова.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА
КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Ів. Керницький.

ВЧЕНА ДИСКУСІЯ

(Фелейтон.)

Якось заходжу до книгарні купити газету, аж бачу — стоїть їх чотирьох, свитильників непогасних нашої культури і науки на чужині: стоїть проф. і д-р Р., загальновідомий мовознавець, стоїть неменше відомий, таксамо проф. і д-р С., історик мистецтва, стоїть редактор Б., поет, публіцист та ідеолог однієї з наших партій, таї ще стоїть доцент У-ів, талановитий, хоч і молодий хемік, кажу — з європейською словою, автор низки винаходів у ділянці досконалення штучних добрив. Стоять, кажу, ці достойні мужи і завзято дискутують. Хоч воно і не годиться — підслухувати посторонніх людей, проте, в цьому випадку, прийшлося мені зламати кодекс добрих обичаїв та прислухатися одним ухом до їх ученої бесіди. Уявіть собі: засидівся чоловік у „контрах", де світ дошками забитий, а дідько добравіт каже та й сильно відстав від культури. От, гадаю, зачерпну спору мірку тієї культури просто з праджерела: до-

зо не міг того стерпіти, коли стонебуди інший більше балакав від нього:

— Окей, пане професоре, коли ви — такий знаменитий практик, то скажіть мені: звідки ви починаєте мити стіну? З горні, чи з долини?...

— Ясно, що згорні! — самопевно відповів професор.

— Сідайте, пане професоре! „Недостатечки!" Такого робітника, як ви, я не тримав би і за половину лейди!

— Як то? Чому? Що значить „не тримав би"? — допитувався збентежений професор.

— Я стосую той метод припайтування і маю гарні результати!

— Що пасус при пайтуванні — не пасус при клинуванні! — зміска зримував славний поет. — Як потягнете мотроку шматом згорні в долину то наберете басаманів, що позасихають і яких потім сам дідько зубами не пообгризає.

А коли мистецтво з долини — то все окей, бо вода не тече з долини до горні, тільки навпаки, це вже, хіба, вам відомо?...

— Слухайте, пане Колесо! — заатакував професора з друго-го боку історик мистецтва. — А, скажім, прошу вас, що ви

„мапуге фльори". В людській мові це означає — мистецтво долівку...

— Тільки, прошу вас, пане колесо, без пояснювань! — горячився мовознавець. — Це вже, з вашого дозволу, моя царина, не ваша!... Я спеціально вивчаю говірку американських українців і задумую написати про неї окрему студію!

— Це, прошу вас, пане колесо, можна сказати — пісня майбутнього, але покищо, припустім, ви — мапуге фльори... То куди будете йти з „мапою" — до переду, чи до задуги?

— Ясно, що до передуги!

— Хі, хі, хі!.. Хі, хі, хі!.. — зайшовся дрібеньким хихо-ганням історик мистецтва, аж захлиснувся, затріпав руками і слюзи потекли йому з очей.

— Старий дурень! — забурав під носом професор. — Якого біса він хеоче?

Ідеолог однієї з наших партій поклепав його по плечах: — Пане професоре, основні закони логіки обов'язують всіх людей на світі, навіть мовознавців. Подумайте: коли ви мистецтво долівку і постуєте до передуги, то значить, що ви за-раз таки ту саму долівку за-мешкуєте власними брудними

підшвами! Так, чи ні?

— А й справді!.. А я про це не подумав!.. — виправдувався засоромлений мовознавець.

Коли старі ветерани науки й культури на хвилику при-тихли, тоді забрав слово най-молодший віком вчений муж, а саме доцент І-ів:

— Я просив би шановних колег висловити ваш погляд у такий квесті: чим, яким — скажім по-нашому — е р з ч о м найкраще клинувати „седеси" в тойлаєх?

Розгорілася похвалена дискусія. Думки вчених мужів у л і поділені: мовознавець твердив, що найкращим засобом є „вошінг сода", історик мистецтва — що „совп павдер", а ідеолог однієї з партій радів мішати ноду з милом, подібно, як він помішав горох із капустою, коли писав програму для своєї партії. Але жадна з відповідей не задовольнила молодого винахідника.

— А на ваш погляд — чим найкраще клинувати? — спитав професор мовознавства.

— Нічим, — відповів доцент. Ветерани науки й культури замімили з дива...

— Так, шановні колеги, нічим! — спокійно продовжував

винахідник. — До такого висновку я дійшов по чотирьох-сятих нічних студіях цього питання в готелю „Асторія". Що я намазався коло тих клятих „седесів", про це наш маестро В. міг би списати цілу епопею, — якби пошукав трохи натхнення і в цій матерії. Я чистив їх і содою, і милом і всякими іншими „повдерами", мало того — я навіть придумав для цього спеціальну хемічну речовину (думаю, що колись той винахід опатентую!) та все дарма... Прийде, бувало, мій форман (наш дядько з-під Рогатина) подивиться, покритить носом і каже: „Но, Джек, я не с з твоєї роботи сатісфайт. В мене тойлет-бола має світити, як люстро, як нашийник з брилянтів! Ти знаєш — хто сідас на це сідало?... Вчені голови, світові люди, самі грубі рижі, що вагтують нині мільйони доларів! Бері, брате, рексу і далі полішуй — робота сама не зробиться!..." І починалася ново моя гарівка, від якої пухля мені руки та очі з лоба вилизали. Але ці страждання породили один із найкращих мо-їх винаходів!.. Я прийшов до голови по розум — і тепер тільки раз, у суботу, роблю „гене-

рально чистку" всіх убикацій (а маю їх 38!) А так, кожного дня, лише передйдуся і кожному мушлю сполочу водою... По-тім замкаюся в одному з тойлаєх і щось собі читаю, або пишу... По двох-трьох годинах часу кличу формана, щоб огляну роботу. Той розуміється, крутить носом, виголошує мені доповідь про „сідала" і „вчені голови" та дає „ордер" ще раз „полішувати". То я ще раз сполочу „седеси" водою і по якомусь часі знову його кличу... А мій форман аж променіє з радості: „О, бой, еі, тепер лукс найс! Тепер я бачу, що ти приложив до того руку!" І засипав мене похвалами, частує папіроскою, обіцяє ваггородити авансом — переверсти до чищення пошельничок!

— Гратулюємо! Гратулюємо! — загули хором вчені мужи, стискаючи доцентів руки і висловлюючи своє захоплення його „винаходом".

ВЖЕ В НАЙБЛИЖЧУ СУБОТУ І НЕДІЛЮ, В ДНЯХ 5 І 6 ЛИСТОПАДА, ВІДБУДЕТЬСЯ У ВАШИНГТОНІ ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ! ЧИ ВИ ВЖЕ ЗГОЛОСИЛИ СВОГО ДЕЛЕГАТА І ПОЛАГОДИЛИ ВСІ ЗВ'ЯЗАНІ З ЦИМ ФОРМАЛЬНОСТІ? ЗРОБІТЬ ЦЕ ШЕ СЬОГОДНІ! ПРИЇДЖАЙТЕ САМІ НА КОНГРЕС, ПРИЇДЖАЙТЕ ВСІ, ЩОБ СВОЄЮ УЧАСТЮ ЗАМАНІ-ФЕСТУВАТИ НАШУ СОЛІДАРНІСТЬ В ДОПОМОЗІ ВИЗВОЛЬНИМ ЗМАГАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ТА ВИБРАТИ НАШУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ, ЯКА ЦЮ ДОПОМОГУ ОРГАНІЗУВАЛА Б! ПРИЇДЖАЙТЕ ПОСЛУХАТИ І СКАЗАТИ СВОЄ СЛОВО В ОБОРОНІ ПОНЕВОЛЕНОЇ УКРАЇНИ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

Триумф ідей і досягнень
У. Н. Союзу.

Є тисячі різних більших і менших українських організацій по наших громадах. Є їх аж 113 в Шкаго. Деякі з них роблять добру роботу, за деяких не чути, а інші може навіть й забули самі, що вони існують і чому взагалі існують. Для життя організації, для підтримання духа треба публічних виступів. Не для самохвальби, а для реєстру!

В неділю, дня 25 вересня, відбувся у нас такий виступ У. Н. Союзу в Шопен Школі, з нагоди 55-літнього існування організації. Для вшанування ювілята явилася 1200 людей, які вислухали концерт і віча.

А було чого слухати! Головні радний Тарас Шпікула відкрив ювілейне свято короткою промовою, в якій підкреслював значення ювілейних обходів наших організацій в Америці. Головну промову виголосив головний секретар У. Н. Союзу Дмитро Галич. Як давній союзний ветеран, що

„має в пальцях“ всі цифри й дані, він в приступній формі висловив все те, що робив Батько-Союз за 55 літ свого трудового життя. Пригадав, як зачав Союз працю в роковини народни першого президента Америки, Юрія Вашингтона, як відкривав нашим людям „очі до світла, правди і знання“, як дбав Союз й за духовну обслугу наших людей, спроваджував священни-

ків, дяків й редакторів. Згадав про культурно-освітню комісію, що в початках існування наших громад в Америці дбала про духовний корм для наших людей в Америці. У. Н. Союз продовжував ту працю комісії й тоді, як її нестало. У. Н. Союз й Свобода мали в себе все бібліотеку й займалися книжковою справою, та спроваджували всі найновіші видання з рідного краю. У нашому полі віріс Союз до того, що тепер займається видавництвом книжок про Україну в англійській мові, що зацікавив українською справою таких видних людей як проф. Кларенс Менінг з Колумбійського університету або як світової слави журналіст Вільям Чемберлін.

Зупиняючись на гуманітарній сторінці діяльності У. Н. Союзу, бесідник радив переглянути касові звіти організації, ЗУАДКомітету й Конгресового Комітету, щоби переконатись, що У. Н. Союз на 80 відсотків несе тягар переселенчої й української політичної акції в Америці.

Те саме по наших громадах, де союзні відділи несуть велику частину тягару й відповідальності в приміненні нових іммігрантів. Це можна бачити на місці в Шкаго, де Союзний Дім завалений новоприбульми, якими опікуються союзівці.

Про патріотичну діяльність У. Н. Союзу треба згадати, що він завжди найбільше інтересувався різними справами тех на рідних землях. Всі наші у-

станови знаходили все в У. Н. Союзі свого покровителя. Батько-Союз й його члени жили на народні цілі на протязі 55 років один мільйон доларів!

При кінці промови бесідник підкреслював вже видні наслідки великого вкладу нових українських іммігрантів в українське життя в Америці, а У. Н. Союзі зокерма.

Від нових іммігрантів промовляв інж. Богдан Білінський, б. посол до союму. Він ствердив, що т. зв. стара українська імміграція в Америці в найкритичнішій хвилі для українського народу — не завела. Вона зорганізувала добрий апарт, який до нині діє чи то в користь переселення наших людей чи в політичний визвольній справі. Хоч „старий край“ мало інтересувався американським життям українців, то ті останні стали в добрий пригледі Україні й її справі в теперішній великій трагедії. Нові іммігранти цінять наші інституції в Америці й не заведуть покладених на них надій.

Парох православної церкви о. Мицик у своїй промові заявив, що його громада дає У. Н. Союзі ювілейний дар в формі нової організованого відділу, що складається з новоприбулих братів наддніпрянців.

В концертній програмі взяли участь пані О. Пешкевич, відома українська солов'ячка в Німеччині. Своєю мелодійним сопраном вона чарувала слухачів, що кілька разів викликали її на сцену. Д-р Іван Рудавський своїм виступом, зокрема пісню „Синя Чічка“, придбав собі в Шка-

ЗВІДОМЛЕННЯ БЮРА УНКОМІТЕТУ

Дальші Відділи УНКОМітету:

1. В Лос Енджелес, Каліфорнія, основано при Українській Централі. — Раді допомоги визволенню України, яка проголосила себе Відділом УНКО. Головою Ради обрано проф. Ветухова, відомого громадсько-політичного діяча на еміграції в Європі, який буде од-ночасно й делегатом на Конгресі. Заложення трьох дальших Відділів УНКО протягом двох тижнів свідчить про живий інтерес американсько-українського громадянства визвольною справою України взагалі й до про значення УНКОмітету як організації на терені ЗДА.

2. З ініціативи д-ра Василя Небелюка в Нью Гейвен, Конн., відбулися дня 23 ч. м. Установчі Загальні Збори Відділу УНКО. Засновання нового Відділу приходить саме вчас, коли У.

го славу першорядного співака.

Були в нас й деклямації, п. Гайдай й маленької дівчинки, панни Милородович. Гимн У. Н. Союзу цієї молододі декляматорки і її слова Шевченка „А ще гірше спати й спати на волі“ придбали їй хмару обласкєв. Тарас Шпікула молодший грав скрипковим сольо при аккомпаніменті своєї учительки, пані Ірхи-Яцула. Панна А. Дутчак, корлева популярності У. Н. Союзу на біжучий рік, була представлена присутнім королевою популярності з минулого року, п. Славкою Васильовською. Молоденькі дівчатка, панни Шпікула й Куропас, вручили їй трофеї й китицю квітів. Церемонію в присутності голов. секр. п. Галичини переіс п. Д. Забіяк.

Виступ обох хорів: „Сурми“, що складається з новоприбулих, й Мужеського Хору під управою п. Юрченка, був дуже імпазантним. Хор „Сурма“ в нових одностроях ливив в присутніх незатерте враження своєю силою голосів й чистотою пісні та сольо-співаним.

На тему ювілею говорив ще головний контролор Іван Іванчук, а до зборів промовляв підписаний. Зокрема треба ще згадати, що пані Федорців радо служила на імпрезі аккомпаніментом.

По промові підписаного переведено збірку на Конгресовий й Допомоговий Комітети.

Пожертви зложили: Іван Марущак \$20; по \$10: Братство св. Стефана 221 відділ У. Н. Союзу, д-р Іван Смик, Іван Іванчук, Степан Куропас, Союзний Дім, Тарас Шпікула, Іван Дужанський, Микола Залухляк, Іван Барабаш, Петро Дідик, Д. Стравняк; по \$5: Ф. Васильовський, В. Любас, М. Петрів, О. Кочан, інж. Б. Білінський, С. Криштаць, Т. Ярема, Г. Павлюк, В. Баховський, С. Зелінка, Оттій Василіяни, А. Косович, Іван Паславський, Мартин Сипко, О. Чайковський, С. Тимець, І. Гуцул, Іван Сенів, Євген Труць, Я. Бас, О. Юрченко, Г. Забіяк, А. Дідоха, А. Марцінковський, Марія Білик, Френк Мельнич; по \$4: А. Хомич, О. Бернадий, Т. Василь; по \$3: І. Засадний, М. Романішак, інж. А. Артимивич; по \$2: А. Сем, А. Ніоклішин, М. Кордик, В. Токаревич, О. Хоркавий, М. Урбан, Н. Кирич, Ю. Орлос, К. Смаль, М. Баран, Степан Паньків, д-р Сениця, М. Токаревич, М. Рошко, П. Шавала, Л. До-

К. К. стоїть напередодні четвертого Конгресу у Вашингтоні, на якому мають бути винесені основні рішення відносно дальшої праці та організаційної структури Комітету.

3. Справа підготовки Конгресу поступає. Програму Конгресу уже подано до відома через пресу. Звертаємо при цьому увагу організаціям, щоби при зголошенню участі в Конгресі прислали й відповідні тижнів свідчить про живий інтерес американсько-українського громадянства визвольною справою України взагалі й до про значення УНКОмітету як організації на терені ЗДА.

4. В неділю, дня 6 листопада 1949 р. — в другий день Конгресу — в год. 3 попол., в Стетлер Готель, Президентський рум, відбувся для ширшої публіки концерт славної Капелі Бандуристів. Звертаємо увагу нашого широкого громадянства Вашингтону й околиці на цю рідку нагоду та просимо їх чисельно прийти почути прекрасний спів Капелі в супроводі українського національного інструменту бандури. Вірно, що наше громадянство скористає з цієї нагоди й прибуде громадно на концерт.

Білету на концерт можна бути в бюрі У. К. Комітету, 50 Church St., Room 252, Нью Йорк, Н. Й., телефон ВЕекман 3-8885, на Конгресі і перед концертом при касі. Вступ \$3, включно з податком. При заповненні просити слати од-ночасно й противартість. На подані інформації звертаємо увагу новим іммігрантам, які працюють на фармах в Меріленді.

5. Делегати й гості, які бажають резервувати для себе місце в готелі, просимо нас зразу повідомити, бо підчас Конгресу може бути запізно. Резервувати можна на вище поданій адресі бюра. Делегати резервують для себе готель на повновласть. Визну є окрема рубрика для тої цілі.

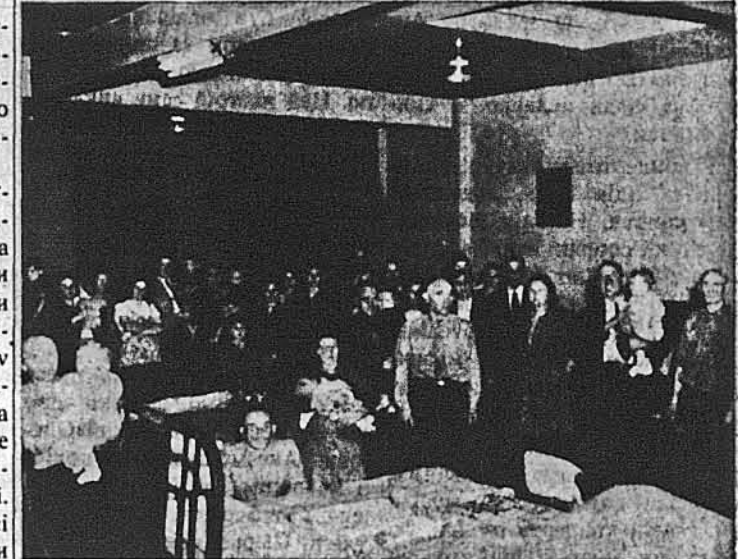
6. Найбільше зголошень делегатів досі прибуло із стейту Пенсильванія. Потім слідує Нью Йорк. Сподіємось, що Іллойта й Мішген не дадуть себе відсунути на третє або четвертє місце.

маньчук, Іван Шайда, М. Дацьків, І. Карпа, П. Костик, Н. Н. Б. Пруць, А. Фіца, І. Туцький, П. Костерка, Ф. Скоропад, А. Махник, М. Шербяк, І. Поїк, В. Кашуба, І. Гайович; по \$1: М. Коваль, В. Крупняний, Д. Гаврилюк, М. Тимчук, А. Сидор, Д. Дякун, К. Сивецький, А. Кушнір, М. Ракун, Євгенія Гайдай, А. Боднарчук, І. Сливка, Е. Керичинська, М. Позивелко, Е. Мартинюк, Н. Н. О. Милорадович, В. Оленчук, П. Васильців, Джаман, Д. Хвалюк, І. Кузьо, Т. Мишук, Р. Мицик, М. Пірко, М. Цісовський. При вході зібрано \$78.57.

Степан Куропас.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.

У. Н. СОЮЗ ОПІКУЄТЬСЯ НОВОПРИБУЛИМИ.

Шкаго може доказати, як опікується У. Н. Союз скитальцями. З призначенням 100 родин на нашу громаду, приїхало вже 111 родин, значить Шкаго перевищило квоту назначену ЗУАДКомітетом.

На світлині в оточенні скитальців, знаходяться п. Бобик, предсідник 379-го відділу; д-р Іван Смик з дитиною на руках й Василь Любас, опікуну новоприбулих. В другому ряді гол. контр. Степан Куропас й інж. Іван Цісар, командант нових іммігрантів.

Союзний Дім на Вестерн Евню є тепер „Кошем“, де прибувають скитальці. Там живуть й харчуються даром, доки не піднядуть праці й меш-

кання. За працю стараються всі, за мешкання також. Референтом від праці й мешкань є гол. кон. Степан Куропас з рамені „Самопоміч“ і Ліги.

Досі він підняшов 291 місць праці, 21 мешкань, й переселив 16 родин з інших місць. Д-р Іван Смик і п. Олександра Любас, члени 221-го відділу, перебувають на переїмуні в Союзному Домі, приймають нових, висилають старих, опікуються кухнею. Предеїдик 379-го відділу п. Бобик, управитель Дому, журиться, що має ро-

бити з тими організаціями, які наперед до кінця року по-наймають залі Союзного Дому на свої імпрези.

Степан Куропас.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж одбровільну доплату до передплати „Свободи“, потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 15.

Відділ:	Жертва:	Відділ:	Жертва:
Михайло Бобер	\$ 2.00	158 Гр. Сидорко	2.00
Іван Сафляк	2.00	170 Василь Павлович	2.00
Dora Chechel	2.00	170 Григорій Паланик	2.00
Д-р Антон Жуковський	1.00	170 Григорій Готра	2.00
Міг. Володимир Ліщинський	1.00	172 Wasył Kurjo	2.00
Куряло Іван	2.00	178 Йосиф Харко	2.00
Григорій Гупчак	1.00	200 191 Wasył Szusko	1.00
Іван Басараб	2.00	200 194 Wolodymyr Novomlynskyj	2.00
Олександра Данилевський	1.00	204 С. Турал	10.00
John Pawlowski	2.00	204 Стефан Цимбал	3.00
Орест Стенура, передп.	2.00	204 Казимир Іванчик	3.00
В. Василько	1.00	204 Михайло Баран	2.00
Богдан Вовчик	4.00	205 Лешко Хомко	2.00
3 Михайло Сухорський	5.00	211 Іван Геба	2.00
Wladimir Harasimow	2.00	213 Dmytro Lypow	2.00
13 Антоній Дамба	3.00	217 Michael Pukish	2.00
14 Stefan Leskiw	2.00	200 234 Михайло Стефура	2.00
20 Іван Дибель	2.00	200 234 Юлія Галда	2.00
22 Olga Dmytriv	5.00	200 245 Михайло Скальонський	2.00
52 Дмитро Хрупацький	3.00	200 259 Andrew Trusiak	2.00
53 Leon Hnativ	2.00	200 268 Bazarnicky Ouyr	2.00
53 Михайло Грик	2.00	200 270 Василь Галь	3.00
55 Павлюк Іван	2.00	200 274 Jacob Petruch	2.00
58 Мартин Романів	1.00	200 288 Lela Vixot	2.00
59 Michael Pashkewicz	2.00	200 299 Сидорович Іван	2.00
63 Kolodijczyk Leshko	2.00	200 305 Дмитро Дачко	2.00
60 Theodore Dutczak	5.00	200 320 Микола Марченко	2.00
81 Петро Войтович	2.00	200 325 John Lobur	2.00
83 Михайло Опришко	2.00	200 336 Іван Сидорович	3.00
89 Стефан Ванат	3.00	200 361 Лев Миронюк	5.00
96 Михайло Дрізд	5.00	200 361 Стефан Любога	5.00
102 Stanley Yunik	2.00	200 361 Семен Пухир	2.00
104 John Antiporovich	2.00	200 361 Марія Садона	2.00
106 Theodore Schultz	1.00	200 361 Peter Bych	2.00
111 Юлія Лукинич	2.00	200 363 Іван Скоробак	5.00
116 Павло Стадник	5.00	200 363 Дмитро Мішалець	3.00
116 Михайло Дідух	2.00	200 363 Олександра Іванчик	3.00
127 Іван Нафус	5.00	200 363 Андрій Лялюк	2.00
132 Michael Wallace	3.00	200 363 Михайло Луцишин	2.00
143 George Koiba	2.00	200 363 Григорій Непорадний	2.00
146 Daniel Lypcan	4.00	200 363 Г. Підскальний	2.00
158 Ю. Панчак	5.00	200 365 Kashnitsky Michael	2.00
158 M. Kiv	3.00	200 367 Wasył Wojceschowski	3.00
158 Т. Сороба	3.00	200 368 Михайло Пророцький	2.00
158 М. Вагалай	3.00	200 370 Михайло Довгий	2.00
158 П. Дубовський	2.00	200 372 Andrew Zahuta	1.00
158 М. Гумен	2.00	200 374 Nicholas Bilak	2.00
158 Л. Костів	2.00	200 392 Марія Романович	2.00
158 С. Глушко	2.00	200 393 Michael Horbay	2.00
		200 396 Michael Diak	2.00
		200 430 Вакай Осип	1.00

НОВЕ ЖИТТЯ В КРАЇНІ ВІЛЬНИХ

По широкіх просторах цієї країни вільних починають тепер будувати свої нові домівки творити своє нове життя вже багато тисяч тих наших братів і сестер, що ще вчора були бездомними скитальцями. Багатою з них доводиться перемагати великі початкові труднощі. Нові обставини, незнання мови, труднощі з новими методами праці і життя, труднощі в підняденні професійної роботи, все це творить для них багато щоденних турбот, притемнює ясний горизонт кращого майбутнього.

Але поступово перемагаються труднощі, усувається перешкоди і велика вже маса нової імміграції починає шораз глибше запускати коріння в новий терен та шораз ширше розгалужувати свою діяльність. Місцеві організації збільшують своє членство, дістають нових високовартісних і часто кваліфікованих громадських, культурних та інших суспільних діячів. Біля них починають вже виростати нові організації, що роблять наше загальне громадське життя різноманітнішим, активнішим.

Крім окремої організації „Самопоміч“, що має вже чимало своїх відділів в поодинокіх місцевостях, нові іммігранти організуються теж в своїх окремих відділах існуючих „старих“ товариств та організацій.

На іншому місці в дописі з Шкаго повідомляється про створення там окремого відділу Українського Народного Союзу зі самих бувають скитальців, втікачів з підсоветської України. Повідомлення про створення нової організації новоприбулих українців подає недавно Геттисбургська преса. Одної гарної неділі кількадесят новоприбулих в околиці Геттисбурга влаштували собі спільний пікнік, приїхав до них український священник, приїхали д-р Галан і

ТВОРЯТЬ НОВЕ ЖИТТЯ. Група нових українських іммігрантів повіту Адаме в Пенсильванії, що відбули свої перші збори на фармі Дж. В. Вішпа, одного з великих українських прихильців та повітового предсідника американського переселенчого Комітету. В повіті вже тоді було поверх сотні нових українських іммігрантів.

МИСТЕЦТВО ТЕАТР-МУЗИКА

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ОПЕРОВОГО АНСАМБЛЮ В ДІТРОЙТІ

Тисячна публіка ентузіастично вітає нових українських оперових артистів.

Неділю, 16 жовтня, стала свідком історичним моментом для української громади Дітройту. В годині 3 пополудні цього дня відбувся в аудиторії Українського Народного Дому перший привітальний концерт Українського Оперового Ансамблю, під музичним керівництвом Богдана Пюрка, який прибув сюди нещодавно зі скандинавією.

В концертному виступі взяли участь Лідія Горн, драматичний сопран, Наталія Носенко, ліричний сопран, Ігор Зайферт, тенор, Михайло Мінський, баритон і Михайло Ольховий, бас. Супроводив на фортепіано для цілого концерту музичний керівник ансамблю, Богдан Пюрко.

Аудиторія У. Н. Дому була вщерть виповнена привітними, а більш сотні гостей мусіли вислухати концерт стоячи, бо не стало місць. Прибуло на концерт багато українців з канадської сторони, з віддалених місцевостей Мішігену, а навіть з Толідо й інших близьких місцевостей сестри Огайо.

На програму концерту склалися соля, дуети і квінети, групові сцени з українських і чужих опер, як теж українські концерти й народні пісні. Входили у програму оперові арії Лисенка („Тарас Бульба“), Костенка („Кармелюк“), Фоменка („Івасик Телесик“), Маскані („Сільська Честь“), Леонавалло („Паяци“), Пуччіні („Тоска“), Штрауса („Циганський Барон“), як теж концертні твори Гайворонського, Нижанковського, Ревуцького, Стеценка, Чинька, Д. Січинського, В. Витрицького (пластові пісні) й інших. Програма була знаменитою й зі смаком дібраною, твори всі нові, ще не знайдені загальною українською публікою Америки. Кожен виступ

поодиноким соліста й групові виступи були витні привітними з найбільшим ентузіазмом, були безперервні домагання наддач, яких однак публіка своїми громовими оплесками й викликуваннями артистів таки не добила, бо концерт відбувався стисло після програми. Характер концерту був високо мистецький в повному розумінні цього слова. На сцені панувала під час продукції маестатична тиша, а загальний настрій був навіяний незвичайним теплом та щирою рідною українською прихильністю. Цей настрій саме викликало своєю вступною промовою Юлія М. Шустакевичева, сама колишня оперова артистка, яка була аранжером цього привітального концерту разом з „Комітетом Прихильників Української Пісні“, який вона створила для влаштування цього концерту.

Місцева американська преса помістила теплі замітки про цей концерт. Український Оперовий Ансамбль планує подібні концерти в Шікаго, Клівленд, Пітсбургу й Торонто, як теж п. Пюрко приготував до вистави серії опер і оперет.

ЗАГРОЗЛИВИЙ ІНЦИДЕНТ НА ЮГОСЛАВСЬКО-МА- ДЯРСЬКОМУ КОРДОНІ

Београд, 31 жовтня. Югославське міністерство внутрішніх справ повідомило офіційно про загрозливий військовий інцидент на югославсько-мадьярському кордоні, що при його ескаляції може спровокувати нову війну. Згідно з цим повідомленням, мадьярські прикордонні війська протягом вісьмох годин вночі з четверга на п'ятницю стріляли з автоматичної зброї та кидали гранати на югославську територію. Югославська армія була заalarmована можливістю советської інвазії, але на стрілинину не відповідала. Інцидент трапився коло місцевості Долні Міголяч.

КОРОЛЕВА ПОПУЛЯРНОСТІ У. Н. СОЮЗУ НА 1949 РІК.

Панна Марія Дутчак з Келумет Сіті, членка 452-го відділу У. Н. Союзу, вибрана величезною більшістю голосів королевою популярності У. Н. Союзу на біжучий рік, з нагоди Союзного Дня в місяці липні.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошувачі на розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохаеться на початку листа доконче подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошувачі на розшуки не забувайте вложити вашу ксертову на покриття поштових бюрових видачків та за варту часу на поладження нашої справи.

За листами чи адресами від китальників прохаеться звертатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого потанов при кінці.

ГРУПА ЛИСТІ ДО:

109042 Орешчук Петра з с. Трійця (Синтин) від Юзюк Василя.

13043 До Таборових Управ в Німеччині! Просимо оголосити, що Богдана Дицько пошукує Марія Дицько з Америки. Голоситесь в З.У.А.Д.Комітеті у Філадельфії під ч. 19043.

19044 Мілка Миколу і Хваницю з Полтавської Губ. і Сердюка Хведора від Івана Сердюка.

19045 Кордибан Івана і Анну від Кучер Андрія і Марії з Затварницьких.

19046 До Таборових Управ в Німеччині! Просимо оголосити, що Тіцьку Марію з села Потятинці (Рогатин) пошукує Санагурська Павліна з Амери-

СМІХ ІЗДОРОВ'Я

СЛОВО ДО НІГ

Правду говорючи, до танців я ніколи не був жвавий. Поперше, танець шов врозріз з моєю революційною натурою (чому б не ставити кроків, як я хочу, а так, як приписує каже?), а по-друге, я не бачив в танці ніякої логіки (для чого ступати по твердій підлозі, коли можна по м'яких ногах партнерки?).

Проте на лекції танців я чесно ходив і чесно вчився. Аж доки проти мене ні пішла ворожа пропаганда. Одного разу танцюристи зговорилися і відмовилися танцювати з мною. Відтоді я став принципіальним антитанцюристом. Скільки разів наші заповідали баль, я протестував:

— Як можна в такий час „гулі“ справляти? Народ в неволі (кров летить), а вони — танцюють!...

З часом я дещо спустив з тону. Не тому, що в міжчасі я навчився танцювати, а просто тому, що на старші роки лю-

ди. Голоситесь в З.У.А.Д.Комітеті у Філадельфії під ч. 19046.

19047 Шимона Михайла від д-ра Ігнат Петра, внука Петра Дякового (Гайовича) з Данилово.

19048 Рідних з с. Гирботова (Рогатин) від Кухарського Михайла і Юстини з д. Небор.

19049 Яця і Марійку Осередчук з села Опари або Ріпичі (Дрогобич) від Табачинського Павла.

19050 Панас Гр. з с. Гійче (Рава Руська) від Притули Василя.

19051 Панас Богдана з міста Комарна від Наталії Штогрин і Ліни Пеленської.

19052 Олену Петра з с. Кудобинці (Зборів) від Касків Настю від Касків Василя.

19053 Петрик Анну від Дуна Івана, сина Марії.

19054 До людей доброї волі! Хто допоможе: прихати до Америки самітній дівчині (27 р.) від Віри Борової.

19055 Савчин Михайла, Івана, Анастасію і Олесю та Кравчук Катерину і Михайла від Гніди Андрія з с. Задвіря (Перемишляни).

Голоситесь на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN
RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

дина загальною відревольюційною зовується.

А тепер я мушу визнати, що танець у нас таки національно-необхідна річ. Берім практично: який проповідник, який партійний вждь, яка газетна стаття збере стільки нашого активу — скільки танцева музика? Де наш народ так ревно потіється для справи — як на паркеті бальних залів? Скільки збірок по церквах, установах, товариствах треба влаштувати, щоб зрівноважити прихід грошей одної забави?... Все це без нарікань, радо, „співваючи й танцюючи“...

Що не кажіть: ми дотепер не знаємо самих себе. Ми все вдаряємо в фальшиву струну народної душі. Ми багато говоримо людям до серця, сумління, до розуму, а тут би сказати слово до народних ніг — і успіх запевнений. Наскільки ближче правди був наш військовий достойник, що, після тріумфального концерту танців, у польському таборі інтернованих, заявив:

— Не виборили ми держави шаблем — то здобудемо її танцем!...

Правда, таке твердження дещо перебільшене. Воно б можна й державу витанцювати, якби до такого танцю грали свої музики. На жаль, в такому випадку, забирають голос чужі музики — і з танцю нічого не виходить.

Отже здобувати державу прийдемо іншими засобами. Але все інше? Та ще в такий демократичній країні, як Америка?.. Музики грають свої, танцюристи свої, буфет свій — всяку ціль можна витанцювати.

Наприклад — скитальців. З.У.А.Д.К журиться, З.У.А.Д.К не спить, З.У.А.Д.К не їсть, звідки йому грошей на спровадження скитальців взяти. А тут би тільки одне слівце до народних ніг — і справа поладовжена. Ми можемо легко всіх скитальців витанцювати до Америки — це й жалітиме, що більше нема. Бо вічно осуджувані народні ноги хотіли б доказати, що вони не менш патріотичні, ніж серце, чи інші частини нашого збірного організму.

Отже: Аनावан! — все — від майстра Фіса і до автора цих рядків — на бальний паркет! Витанцюймо з бідних братів-сестер!

Нехай вічна буде слава,
Же през танець вишла
справа!...

О. Сип.

МІЗІ СПОРТУ

ПЕРЕМОГА У. С. К. В ЗМА- ГАННЯХ ЗА МИСТЕЦТВО СХІДНОЇ ДИВІЗІ.

У.С.К. — ВАРШАВА 4:0 (1:0).

В неділю, дня 30. жовтня, відбулися на грині МекКаррон Парк в Брукліні рішальні змагання за першенство А. Дивізі Східного Футбольного Лістринку між лідером табелі Українським Спортовим Клубом в Нью Йорку та дружиною з черги в табелі, Варшав Ф. С. Бруклін. Змагання, що відбулися при чисельній публіці, закінчилися великою перемогою українських спортовців, з вислідом 4:0. Українські змагуні, крім високої техніки панування над м'ячем, виявили теж високу рівновагу духа та всі найкращі прикмети спортовців в цих рішальних змаганнях. Сподівання поляків, які вже надовго перед змаганнями заповідали розбити мит

Містувальни РЕДАКЦІЇ

М. М., Ракс, Мд. — Дякуємо за добре слово й пожертву, які особливо для нас дорогі, бо походять від людини, яка тут щойно кілька місяців. За дописи та участь в дискусії на різні наші теми будемо тільки вдячні.

ХВОРИ НА НЕДУГИ Носа (Sinus) і Катару ЗНАХОДЯТЬ ПОЛЕКШУ В ТЕР- ПІННИХ ВІД ПРИПЛИВУ КРОВІ В НОСІ

Полекшу, що найменше від терпіння сайнуса, катару, смотолови, які повстають в наслідок припливу крові в носі, свідчать сьогоднішні завідомлення про успіх рецепти, які є в силі зменшити цей приплив крові в носі. Чоловіки і жінки, які в наслідок сайнуса мають нестерпні болі в носі, забили ніздрю, болі зникли, і пухляки, ствердіють, блажену полекшу після зажиття цієї рецепти. Kloronol коштує \$3, але беручи до уваги наслідки, це не є дорого, бо коштує тільки один цент за дозу. Kloronol (увага, заживає тільки так, як приписано) продається з гарантією звороту грошей.

Через спеціальну офіртуру, читачі цього часопису можуть дістати Kloronol по зниженій ціні. Треба лише вислати це повідомлення до: SUM-LAR CO., Dept. A-145, 2700 CHURCH AVE., BROOKLYN 26, N. Y. і дістанете дві \$3 пакки за \$5, отже \$1 зникає як звичайна ціна. Не посилайте записку грошей. Заплатіть почтарем при відборі.

Ім'я _____
Адреса _____
Місто _____ Крейт _____

ПОШИРЮМО ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ

Найкращим засобом поширювання цієї правди є добрі книжки, написані знавцями, людьми науки, знаменитими письменниками чи журналістами. Про такі книжки, написані англійською мовою, подбав Український Народний Союз. Вони повинні знайтись у кожній нашій хаті, бо вони є для наших тут рождених дітей. Вони повинні дістатись до американських бібліотек, до рук визначних американських діячів.

- 1) A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press \$5.00
- 2) THE STORY OF THE UKRAINE, by Clarence A. Manning, published by the Philosophical Library, New York \$3.75
- 3) THE UKRAINE: A SUBMERGED NATION, by William Henry Chamberlin, published by the Macmillan Company, New York \$1.75
- 4) BOHDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press 2.50
- 5) UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning \$1.50
- 6) TARAS SHEVCHENKO, POET OF UKRAINE, by Clarence A. Manning 2.50

Замовте собі негайно всі ці книжки разом або поодинокі, а замовлення враз з належитістю шліть на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ІВАН БАГРЯНИЙ

ТИГРОЛОВИ

РОМАН, ТОМ I І II.

Ціна \$2.00.

Роман „Тигролови“ був нагороджений першою премією на літературному конкурсі у Львові. Скорочений друкувався під назвою „Звіролови“ у „Вечірній Годи“ Але то була лише частка повного тексту.

Замовлення враз з належитістю слати до:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Чедвик нічого не знав про існування Мімби, того циркового льва-вбивника. Коли він

побачив, що Джена промивала рану Тікара, він думав, що то Тікар був убивником.

Коли Чедвик підніс свій кріс, Джена саме посуналася на шлях його цілі.

Коли Чедвик, вагався,... чоловікоїдний Мімба підсунувся ближче.

ТАРЗАН, ч. 2209. Чедвик як жертва.

АКРОН, ОГАЙО, І ОКОЛИЦЯ!

ВІДДІЛИ 295 І 180 У. Н. СОЮЗУ

— устроюють —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 5. ЛИСТОПАДА 1949

У ВЕЛИЧАВИЙ ГАЛІ GERMAN-AMERICAN HALL, 834 Grant St., Akron, Ohio

Початок 8:00 вечором.

Українці міста Акрону і околиці, позаяк це є перший осінній баль, отриманий в ювілей 55-річчя У.Н.С., оба відділи постаралися про якнайліпшу обслугу, котра задовольнить молодших і старших.

Комітет.

ПЕТРО ПРЕМІ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET NEW YORK CITY Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel. MElrose 5-6577